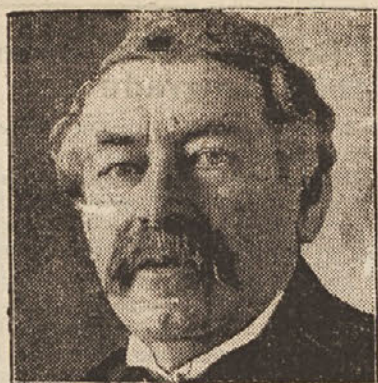




Pokojni Briand,
pobornik panevropskega gibanja

Mesečna naročnina
20 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Prva naloga
Nemčija zahteva vojsko
550.000 mož
Usoda poljske politike
Panevropsko gibanje
Nova mešč. šola v Ljubljani
Kako bo vlada pomagala
kmetu

Št. 27 Izhaja dnevno razen ponedeljka
in dneva po prazniku

V Ljubljani v soboto, dne 18. maja 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Prva naloga

Volilni boj je jasno dokazal, da hoče narod novo politiko, zdravo gospodarsko politiko, ki bo omogočila vsemu narodu izhod iz krize. Ta nova politika se mora pokazati tudi v delovanju poslancev in tudi to svojo voljo je narod krepko poudaril. Ne sme biti več glavno delo poslancev, da intervencira za tega ali onega svojega volilca, temveč za vse volilce svojega okraja in vse države mora intervencirati s tem, da gleda na to, da so zakoni dobri in da izdaja vlada le ukrepe, ki so v korist vsemu gospodarstvu. Intervencije pa ne smejo biti več glavno delo poslancev, ker so dostikrat tudi slučajno krivične. Če je kakšen predpis slab, potem se naj predpis zboljša, ne pa z intervencijo omili samo za tega ali drugega volilca. Prav tako so intervencije za nameslitve navadno le krivica, ker je potem navadno imenovan tisti, ki ima več protekcije, ne pa tisti, ki bi spadal na to mesto le po svoji službeni kvalifikaciji. Intervencije v osebnih zadevah bi smele biti dopustne le, da se prepreči komu obrtna krivica, vse druge intervencije v osebnih zadevah pa se naj nehajo.

Zato naj pride do časti zopet stara naloga poslancev, to je njegovo zakonodajno delo. V skupščini, ne pa v predsobah načelnikov in ministrov, je teren, na katerem mora poslanec pokazati svojo sposobnost. Z delom v skupščini, ne pa z intervencijami, podporami in službami se mora poslanec priporočiti svojim volilecem.

Da pa se bo mogel poslanec v skupščini tudi uveljaviti, zato se mora združiti s poslanci, ki so izvoljeni na istem programu in ki zastopajo interese iste pokrajine. V svrhu čim uspešnejšega dela pa si morajo ti poslanci postaviti tudi skupni delovni program, ki ga morajo v okvirju možnosti dosledno in energično uveljavljati. To novo politiko, ta nov način poslaništva zahtevajo volilci od svojih poslancev.

Prva in največja naloga, ki jo mora izvesti v smislu te nove politike slovenski poslanec, je normalizacija našega denarnega trga. Kadar je ohromljeno vse naše kreditno zadružništvo, kadar ne morejo poslovati naše regulativne hranilnice, kadar so zamrzni krediti bank, takrat ne more biti govora o poživljenju gospodarskega življenja, ki brez kredita ne more živeti. Pogoj naše gospodarske sanacije je sanacija našega kreditnega trga.

Velika in težka je ta naloga in ni mogoče pričakovati, da bi bila izvedena kar takoj. Toda vsako leto je treba v tej smeri nekaj doseči in vsak dovršeni uspeh bo pomenil olajšanje gospodarske krize. In poslanci, v katerih rokah je politična moč naroda, morejo tudi nekaj doseči in če bo njih prizadevanje tudi dovolj vneto, si bodo z uspehi na tem polju zgradili vse drugačno pozicijo med volilci, kakor pa tudi s stotinami uspešnih intervencij.

Zlasti pa je treba gledati na to, da se zboljša stanje naših občinskih hranilnic. Terjatve, ki jih imajo občine do države, naj se izplačajo in uporabijo za povrnitev občinskih dolgov. Druga nujnost je, da se vrne pupilarni denar zopet regulativni hranilnicam. Če ne gre drugače, naj se izpremeni zakon o Drž. hip. banki, da bo dovoljeno nalaganje novilarnega denarja tudi v občinske, banovinske in okrajne hranilnice.

Pa tudi Narodna banka mora pomagati pri sanaciji kreditnega trga. Njena posojila so danes predraga, njeni pogoji pretežki in zlasti je treba odpraviti to, da morajo državi denarni zavodi milijone in milijone denarja v blagajnah, ker niso gotovi, da bi jim v primeru resno priskočila Narodna banka takoj v pomoč. V Sloveniji ni izgubila Narodna banka doslej niti ene pare in zato je upravičena zahteva, da pomaga našim denarnim zavodom s ceninimi krediti.

Za sanacijo denarnega trga mora nekaj kriti država in samoupravna telesa, nekaj pa tudi denarni zavodi sami. Skrb poslancev bodi, da store javne korporacije in država svojo dolžnost, njih delo pa naj da podnet tudi privatni iniciativi, da bo tudi

Nemčija zahteva vojsko 550.000 mož

Varuh drž. pečata Eden o položaju v Evropi

London, 17. maja. AA. Varuh državnega pečata Eden je imel včeraj govor v londonskem okraju Fulhamu. Izjavil je, da sicer vlada v evropskem položaju razne težave, vendar pa niso neodstranljive. G. Eden je popisoval vtise svojega potovanja po Evropi in dejal, da je po njegovem francosko-britanski sporazum od 3. februarja eden izmed najvažnejših dogodkov zadnjih mesecev. Nato je navedel razlog, zakaj se niso dali doseči vidnejši rezultati v Berlinu glede varnosti in oboroževanja. Dodal je, da kaže Nemčija zelo malo volje za vrnitev v Društvo narodov in da zahteva danes vojsko 550.000 mož. Nemčija želi sklenitev konvencije o oboroževanju, je nadaljeval Eden. To pomeni uspeh, vendar je končna vrednost te izjave odvisna od tega, ali je Nemčija pripravljena pristati na meje pri oboroževanju, s čimer bi se omogočila razumna perspektiva za sklenitev splošnega dogovora. Če bo Nemčija še nadalje vztrajala na vojski 550.000 mož, je jasno, da je pariteta med tremi zapadnimi velesilami neizvedljiva. Nemčija utemeljuje veliko število svojega vojaštva s tradicijo in razlogi, ki so v zvezi s položajem v vzhodni Evropi.

Se nikoli nisem videl države, je nadaljeval Eden, ki bi se toliko ukvarjala s svojimi notranjimi nalogami, kakor Rusija. Razdalja, ki loči sovjetsko Rusijo od Nemčije, je zelo velika, tolikšna kakor razdalja med Veliko Britanijo in Švico. Med njima je Poljska. Odkar je Poljska postala velika država, je brez dvoma voljna in pripravljena igrati svojo pomembno vlogo na evropskem pozorišču. Možnost, da bi Rusija napadla Nemčijo, je torej zemljepisni anahronizem. Iz teh razlogov in iz mnogih drugih ne morem pristati na možnost trditve, ki se zdi, da z njo v Nemčiji računajo, to je na možnost vojaškega napada s strani

Rusije. Pred takšno možnostjo se vsaka država lahko najbolje zavaruje, če zavzame svoje mesto v Društvo narodov, kjer lahko uživa ves blagoslov splošne varnosti.

Primerjajoč položaj pred vojno in danes, je Eden nadaljeval: Zdaj imamo dva elementa, ki delata v duhu stabilizacije, to sta Društvo narodov in locarnski pakt. Ne smemo pozabiti, da sta ta dva elementa pripomogla k varnosti na obeh straneh katerekoli meje, tako tudi pri Nemčiji, Belgiji in Franciji.

Za sistem kolektivne varnosti v okviru DN

Eden je dalje poudaril, da je politika osamljenosti doživela pogreb tisti trenutek, ko je Velika Britanija podpisala pakt Društva narodov. Z zvezami med posameznimi državami se ne bodo uredile obstoječe države. Glede ohranitve splošnega miru poznamo samo en izvedljiv način, in ta je duh splošne varnosti v okvirju Društva narodov, ker tako prevzame vsaka država svoj delež odgovornosti. Takšen sistem kolektivne varnosti je popolnoma sposoben onemogočiti vsako vojno, vendar se da do skrajnosti izvesti samo z iskrenim sodelovanjem Velike Britanije in vseh drugih držav.

Dejanskega pomena je, je nadaljeval Eden, da smo naglasili misel, da bomo izpolnili obveznosti, ki smo jih prevzeli, da pa ne bomo prevzemali novih. Moč kolektivnega sistema izvira iz njegove velikanke potencialne sile zoper morebitne napadalce.

Svoj govor je g. Eden končal z besedami: Konkretno nismo proti nikomur, bomo pa proti vsakomur, kdor bi s silo hotel kršiti mir. Zato bomo zmerom na strani tistih, ki so za misel kolektivnega sistema varnosti.

V službi miru — za boljšo organizacijo Evrope

Vrednost novega češkoslovaško-ruskega pakta v okviru splošnih prizadevanj za mir

Pomen novega pakta

Praga, 17. maja. W. Včeraj, kakor smo že predvidevali in vašemu listu sporočili, je bil podpisan v Pragi češkoslovaško-ruski pakt, ki se po svoji vsebini skoro čisto nič ne razlikuje od francosko-ruskega pakta. Pogodba obsega 6 členov, priključeni zapisnik pa 3. Pakt je stiliziran v popolnem soglasju s paktom DN, in sicer s čl. 10., 12., 13., 15. (odst. 7.) in 16. tega pakta. Češkoslovaška in sovjetska Rusija se medsebojno najprej obvezujeta, da se v primeru nevarnosti napada od katerekoli evropske države takoj posvetujeta v merah, ki bi jih bilo treba podvzeti (določba o konsultaciji pred napadom). V 2. členu je obveza o avtomatični medsebojni pomoči v primeru neizvane napada na eno izmed držav podpisnic. S to v zvezi je obnova obeh strank, da ne bo napadalec proti eni izmed njih druga nudila nobene pomoči v tistih primerih, ki jih pakt DN ne predvideva in ki zato tudi v pogodbi niso posebej omenjeni.

Protokol

Priključeni zapisnik v glavnem le razlaga posamezne obveznosti iz pogodbe. Velja je ona določba, ki pravi, da sta si dolžna Češkoslovaška in sovjetska Rusija nuditi medsebojno pomoč tudi v primeru, da bi svet DN v sporu, ki mu je bil po iniciativi podpisnic predložen, ne izdal nobene re-

ta pomagala pri normaliziranju poslovanja denarnih zavodov. Omenili smo le eno veliko nalogo, ki čaka, da jo izvedejo novo izvoljeni poslanci in s tem dokažejo narodu, da se je v resnici začela ona nova politika, ki jo narod hoče in pričakuje. Trdno smo prepričani, da bo naš apel našel tudi dober odmev, ker vemo, da je večina novih poslancev tudi resnično za novo politiko.

šitve. Toda obe stranki izjavljata, da velja jo te obveznosti le sprito direktnega napada na ozemlje zainteresiranih držav.

Za nadaljni razvoj odnošajev v Vzhodni Evropi pa je nadvse pomembna ugotovitev, ki je v zapisniku jasno izražena, da je tudi ta nova pogodba nastala le iz žive potrebe po organizaciji varnostnega sistema v celi Vzhodni Evropi, in to na bazi vzhodnega pakta, ki naj zajame tudi druge države. Tako varnostno organizacijo obe državi celo toplo priporočata in puščata vrata na stežaj odprta za nove sporazume v tej smeri. V tem je največji pomen novega pakta, ki tvori — skupno s pred kratkim podpisanim francosko-ruskim paktom — najprimernejši okvir za nadaljna pogajanja in nove pogodbe, ki naj v tej konkretni obliki zajamčijo mir na Vzhodu.

V okviru DN...

Praga, 17. maja. AA. Današnja poluradna »Prager Presse« piše o pogodbi med Češkoslovaško in Sovjeti in pravi med drugim, da ta pakt ne pomeni kakšne posebne senzacije v mednarodni politiki. Ta sporazum, pravi list, je po eni strani orodje Društva narodov, po drugi strani bo pa pripomogel k izpolnitvi ene izmed najobčutljivejših vrzeli pakta DN. Z drugimi besedami, dogovori te vrste nadaljujejo akcijo za ohranitev miru tamkaj, kjer po dosedanjih določbah neha akcija DN. Očisti, ki jih Češkoslovaška prevzema z novim dogovorom, po sodbi tega lista niso v neskladnosti ne s političnim ne z zemljepisnim položajem države. Odveč je poudariti, dodaja list, da je ta dogovor sklenjen v popolnem soglasju in da češkoslovaško-sovjetski pakt v nobenem pogledu ne prizadeva katerega koli češkoslovaškega sosedu, najmanj pa Poljske. Pakt je dostopen tudi drugim državam.

... in v soglasju z Malo antanto

Pariz, 17. maja. AA. Večina pariških listov ne prinaša posebnih komentarjev o češkoslovaško-sovjetskem paktu, ker vidi v njem dogodek, ki ga je bilo pričakovati in čigar pomen so listi že tako zadosti poudarili. Samo »Oeuvre« in »Jour« podčrtavata, da češkoslovaška te pogodbe, kakor se samo po sebi razume, ni podpisala brez popolnega soglasja z vladami ostalih držav Male antante.

Hitler bo spregovoril

Berlin, 17. maja. W. Uradno sedaj objavljajo, da bo z napetostjo pričakovana seja rajstaga, na kateri bo Hitler spregovoril o nemški zunanji politiki, 21. t. m. Ta seja bo peta seja nemškega državnega zbora, odkar je bil izvoljen, in prva, pri kateri bodo navzoči tudi poslanci iz Posarja. Sedanji rajstag je bil, kakor je znano, izvoljen 12. novembra 1933 in šteje 669 poslancev. Iz Posarja jih je osem.

Napovedani Hitlerjevi izjavi pripisujejo v vseh krogih velik pomen že zaradi tega, ker se rajstag, podobno kakor v Italiji fašistični parlament, sestaja le v izredno važnih trenutkih. Znano je, da Nemčija do sedaj v najvažnejših mednarodnih vprašanjih ni še zavzela svojega preciznega stališča. Zato vlada za Hitlerjev govor tudi v tujini izredno veliko zanimanje. List »Berliner Tageblatt« je mnenja, da bo Hitler večji del svojega govora posvetil aktualnemu vprašanju vzhodnega pakta in se bo pri tem v zvezi s francosko-ruskim sporazumom zlasti dotaknil problema francoskih obveznosti iz locarnske pogodbe in vprašanja njih skladnosti z novimi francoskimi obveznostmi.

Finančni položaj Nemčije

Pariz, 17. maja. Havas poroča iz Berlina: Finančni minister grof Schwering-Krossigh je imel govor, v katerem je v glavnih obrisih podal sliko o finančnem in gospodarskem položaju Nemčije. Grof Krossigh se je odločno izrekel zoper deflacijsko politiko. Dejal je med drugim, da za daja gibanje nemškega izvoza vladi precej skrbi. Pripomnil je, da tvori sedanja skupna vrednost nemškega izvoza (4 milijarde mark) komaj 12% vrednosti celotne proizvodnje nemške industrije. Število delavcev, ki delajo izključno samo pri proizvodnji izvoznega blaga, znaša po ministrovem računu okoli 750.000, to je približno toliko kakor povprečno število nezaposlenih, s katerim bomo morali računati. Nemško gospodarstvo, je poudaril finančni minister, je v veliki meri navezano samo na dohodke domačega trga.

Govorec o glasovih o finančnih bremenih, ki jih bo v Nemčiji rodila obnova splošne vojaške obveznosti, je grof Krossigh dejal, da ni res, da bi vlada nameravala uvesti nov davek za vojsko, le glede na uvedbo vojaške obveznosti ne bo mogoče nekaterih davkov znižati. Toda pozabiti ne smemo, je končal minister, da bo obnova naše suverenosti na vojaškem polju dala našemu gospodarstvenemu udejstvanju mnogo novih možnosti za delo in zaslužek.

50 katoliških samostanov v Nemčiji obdolženih kršitev deviznih omejitev

Berlin, 17. maja. r. Danes je pričela tu razprava proti neki redovnici iz Kölna, ki je obdolžena kršitev deviznih omejitev v skupnem znesku 250.000 Rm. Istocasno pa je radi istega prestopka uvedena preiskava proti približno 50 samostanom in drugim cerkvenim oblastem (med njimi proti škofijam v Hildesheimu in Meissenu), ki jih državne oblasti dolže, da so prenesle milijonske zneske v tujino brez predhodnega dovoljenja posebnega deviznega urada. Denar so prenašali v tujino redovniki, ki ob prehodu čez mejo niso bili nikdar podvrženi natančni preiskavi. Deloma pa so nakupovali z njim tuje obligacije in so se za izvedbo transakcij posluževali »Universum-banke« v Berlinu, ki je imela svojo podružnico v Amsterdamu.

Nekaterim obdolženim redovnikom se je še pravočasno posrečilo pobegeti v tujino. Ti so odnesli s seboj tudi nekaj kompromitirajočih knjig, mnogo pa so jih še pred pobegom uničili. Do sedaj je državno pravdnstvo izdelalo obtožnico proti osmim samostanom. Proti drugim je preiskava še vedno v teku.

Vremenska napoved

Novi Sad, 17. maja. Oblačno in deževno vreme, mestoma nevihte, temperatura bo padla, posebno v severnih in severozapadnih delih kraljevine. — Sonce vzhaja ob 4,7, zahaja ob 19,2 uri.

Nemci o razgovorih v Moskvi

Berlin, 16. maja AA. »Diplomatska in politična korespondenca« komentira izid razgovorov francoskega zunanjega ministra g. Lavalu v Moskvi in pravi med drugim:

Pomen pariške zvezne pogodbe si razlagajo na razne načine. Ne da se trdit, da bi bili obe stranki prinesli kakšne nove misli, ki bi razjasnile položaj. Obe stranki sta priporočili preko člena 3. protokola sklenitev pokrajinskega pakta za Vzhodno Evropo, uradni komunikacije pa naglašajo, da želita Pariz in Moskva s svojimi kombiniranimi silami pripomoči, da se v ta namen dožene najugodnejša diplomatska metoda. Zdi se, pravi list, da se je francoskemu zunanjemu ministru g. Lavalu zelo nujno, da se razčisti odnos s komunističnim partnerjem povod, da vstanejo skrajno kočljivi problemi v notranji politiki Francije.

Nejevolja nemških krogov

Pariz, 17. maja. Havas poroča iz Berlina: Nejevolja nemških političnih krogov zaradi francosko-sovjetskega sporazuma še ni popustila. Kaže, da nemške politične kroge posebno jezi moskovska izjava, da morajo vse resnično miroljubne države v interesu miru z vsemi močmi delati za razvoj svojih sredstev za državno obrambo. Dejanski vzrok tega nerazpoloženja se zdi, da je zavest nekih nemških krogov, da finančni in gospodarski položaj Nemčije vladarja ne da, da bi se ponovno oboroževanje Nemčije nadaljevalo v tistem tempu, ki si ga žele. Kakor znano, se je v tem smislu pred kratkim izrekel tudi pruski ministrski predsednik general Göring. V dokaj pesimističnem govoru finančnega ministra grofa Schwerina-Krossigka, o katerem poročamo, je prav tako videti pred vsem napoved, da Nemčija finančno ni zmožna nadaljevati oboroževanja v tistem obsegu, kakor bi ga želela.

Volilna borba v Angliji

Berlin, 17. maja. DNB poroča iz Londona: Britanske politične stranke so začele razvijati čedalje živahnije delovanje sprčo bližajočih se parlamentarnih volitev.

Kakor znano, se petletna zakonodaja približuje koncu in volilna kampanja se je že začela, čeprav dan volitev še ni dokončno določen.

Nacionalna vlada je naročila pet propagandnih filmov, s katerimi misli začeti po vsej Veliki Britaniji veliko volilno kampanjo. Danes so te filme predvajali v nekem londonskem kinu v navzočnosti članov vlade in mnogih članov obeh parlamentarnih zbornic. Prisotni so bili med drugimi tudi predsednik vlade g. MacDonald, podpredsednik g. Baldwin, zunanji minister sir John Simon, finančni minister Neville Chamberlain in drugi ministri.

Ti filmi bodo krožili več mesecev po deželi najstih posebnih avtomobilov, v katerih jih bodo predvajali.

Opozicija je tudi že začela priprave za volilni boj. Tako sta g. Arthur Henderson, predsednik razorožitven konference, in še eden izmed voditeljev delavske stranke, izjavila danes na volilnem shodu v Sheffieldu, da se bo lista delavskih kandidatov, ki šteje danes 475 imen, izpolnila še s 100 novimi kandidati. Delavska stranka upa, da bo v prihodnjem parlamentu imela večino.

Stavka francoskih mornarjev

Pariz, 17. maja AA. Število mornarjev in drugim uslužbencev »Compagnie Transatlantique«, ki so stopili v stavko, je včeraj znašalo 1200. Mislijo, da bo to število danes doseglo 2000.

Mnogo potnikov, ki so se vkrcali na parnik »Champlain«, ki bi bil moral že v sredo odpluti, je čakalo do včera, da se stavka konča, snoči so pa zapustili ladjo, vrnilo svoje listke in se odpeljali na Angleško, da se tam kaj vkrcajo v Ameriko.

Največja nesreča bi bila po sodbi uprave družbe, če se stavka ne bi končala do dne, ko ima novi orjaški parnik »Normandie« odpluti na prvo potovanje v Ameriko, posebno glede na veliko število veleuglednih osebnosti, povabljenih, da se udeležijo tega prvega potovanja na doslej največjem parniku na svetu. Nekateri listi pišejo, da je minister za trgovinsko mornarico Bertrand včeraj ponovno sprejel odposlanstvo osebje »Compagnie Transatlantique« in jim rekel: »Svetujem vam, da pristanete na moj kompromisni predlog in da pripravite svojim tovaršem, da se vrnejo na svoje ladje. Prepričani bodite, da ne boste dosegli ugodnejših pogojev, kakor vam jih dajem s svojim kompromisnim predlogom!«

V nekaj vrstah

Ameriški mornariški minister Wanson je izjavil poročevalcem listov, da manevri ameriškega brodogradnja na Tihem oceanu niso naperjeni zoper Japonsko in da se vrše le kot poskus obrambe pred morebitnim napadom.

Nemška vlada je dala na razpolago 20.000 juter zemlje za ustanovitev novih kmetij. Vlada razpolaga še s 120.000 juter rezervnega zemljišča.

Vseh nezaposlenih v Italiji je bilo 30. aprila 803.155, med njimi 667.802 moških. V primeri s koncem marca, ko je število nezaposlenih znašalo 853.198, je število nezaposlenih padlo, v primeri z mesecem aprilom lanskega leta (995.548) se je pa znižalo za 192.494.

Državni komisar za Berlin dr. Lipert je v mestni palači sprejel 400 madžarskih železničarjev, ki potujejo po Nemčiji na povabilo svojih nemških tovarišev.

Italija – Abesinija

»Ženevska razprava bi položaj samo poslabšala«

Pariz, 17. maja. AA. Današnji »Journal« se bavi z nedavnim Mussolinijevim govorom v senatu in pravi, da je treba v neki meri priznati točnost Mussolinijeve izjave glede potrebe po velikih vojaških silah, če so na razpolago zadostna finančna sredstva. List je dalje mnenja, da bi v danih okoliščinah mogla ženevska razprava res samo poslabšati abesinski spor. Vzlic temu se pa listu zdi potrebno, da se s potrebnim taktom izpremeni pogodba med Veliko Britanijo, Francijo in Italijo iz leta 1906. Treba je pridobiti časa, da se ustanovi arbitražni odbor, kakor ga določa italijansko-abesinska pogodba iz leta 1928. Seveda, sklepa list, bi to pridobivanje časa in ta arbitražni odbor mogla dejansko koristiti le tedaj, če si obe sprti stranki resnično želita ohraniti miru.

Italijo še vedno veže pogodba iz l. 1906.

London, 17. maja. AA. Današnji »Times« piše o njem pozivu britanskega poslanika v Rimu sir Erica Drummonda v London. Poslanik ima prispeti v britansko prestolnico danes dopoldne. List pravi, da žele člani vlade predebatirati z veleposlanikom italijansko stališče o razpravljanju o abesinskem sporu pred Društvom narodov in o možnostih, ki bi mogle z tega rasati. Razen tega bo sir Eric Drummond ustno obširno obrazložil članom britanske vlade italijansko tezo, da v tem primeru za Italijo ne morejo veljati vse določbe pogodbe treh iz leta 1906. List pripominja, da pristojni britanski krogi tej italijanski tezi ne priznajo upravičenosti.

Anglija ne sme pustiti Italiji prostih rok

London, 17. maja. AA. Današnja »Morning-post« priobčuje članek dipl. urednika, ki pravi:

Pred sestankom

Društva Narodov

Dnevni red ženevskega zasedanja

Zeneva, 16. maja. AA. Na 86. zasedanju sveta Društva narodov, ki se bo začelo v Ženevi v ponedeljek 20. t. m. bodo na dnevnem redu tile problemi: Ukinitve nedovoljene prodaje mamil, vprašanje ruskih, armenskih, asirskih in turških beguncev, vprašanje posaarskih beguncev, anketa o kompenzacijskih dogovorih in kliringu, poročilo posvetovalnega odbora za zaščito dece in mladine, italijansko-abesinski spor in spor med Švicco in drugimi državami o vojni odškodnini, ki jo zahteva Švicca.

Zasedanju bo predsedoval Litvinov

London, 17. maja. AA. Varuh državnega pečata g. Eden odpotuje jutri v Zenevo, kjer bo zastopal Veliko Britanijo na novem zasedanju sveta DN, ki se začne v ponedeljek. Na tem zasedanju bo predsedoval sovjetski komisar za zunanje zadeve g. Litvinov.

300.000 ljudi pred krsto

Varšava, 17. maja. AA. Neizmerno množice ljudi so vzlic hudemu dežju potrpežljivo stale vso noč, da bi prišle na vrsto pri defileju v katedrali in da bi še enkrat videle maršala Pilsudskega, ki je tam razstavljen v kristalni krsti. Ker je prišlo do mnogo nesrečnih slučajev, in so morale prisikotiti na pomoč množične ambulanse, so katedralo prej zaprli za občinstvo, kakor so prvotno mislili, to je kmalu po polnoči. Sodijo, da je v teku današnjega dne defiliralo pred krsto maršala Pilsudskega v katedrali več ko 300.000 ljudi.

Varšava, 17. maja. AA. Sindikat filmske industrije je sklenil organizirati v spomin maršala Pilsudskega v vseh poljskih kinih brezplačno predvajanje filma o pogrebu pokojnega maršala Pilsudskega.

Varšava, 17. maja. AA. Poljska socialistična stranka, ki je bila že od leta 1926 v ogorčeni opoziciji proti pokojnemu maršalu Pilsudskemu, je sklenila, da se uradno udeleži pogrebni svečanosti. Enako je sklenila tudi opozicijska ljudska stranka.

Vladni program se bo dosledno izvajal

Beograd, 16. maja. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Bogoljub Jevtić je sprejel včeraj veliko skupino novo izvoljenih poslancev, ki so smatrali za svojo prvo dolžnost pri prihodu v Beograd, da obiščejo in pozdravijo svojega nosilca državne liste. Pri tej priliki je ministrski predsednik govoril o bodočem delu kraljevske vlade in narodnega predstavnštva. Kraljevska vlada je stopila pred narod z jasno določenim programom, čigar uspešni izvedbi se mora zdaj pridružiti pošteno vrednotno in rodoljubno sodelovanje narodnega predstavnštva.

vi, da se bo današnja izredna seja sveta ministrskega sveta v Londonu predvsem bavila z italijansko-abesinskim sporom.

Sir Eric Drummond se pripelje v London s pariškim letalom okoli 10. dopoldne.

List govori v uvodniku tudi o sporu med Italijo in Abesinijo in pravi med drugim, da je Italija s svojim ravnanjem spravila Veliko Britanijo v dokaj kočljiv položaj. G. Mussolini je s svojimi dosedanjimi sklepi napravil v težek položaj ne samo Veliko Britanijo in Francijo, podpisnici pogodb, temveč v neki meri tudi vse člane Društva narodov. »Morningpost« misli, da g. Mussolini v svojem nedavnem velikem govoru ni posvetil zadosti pozornosti obveznostim, ki izvirajo za Italijo iz njenega podpisa pogodbe iz leta 1906, in iz njenega članstva v Društvu narodov.

Britanska vlada, izvaja dalje člankar, se bo, če pride do dokončne prekinitve odnosov med Italijo in Abesinijo, zagledala pred zelo težko dilemo: Morala se bo odločiti, ali naj vztraja na spoštovanju pogodbe iz leta 1906, in pakta Društva narodov, ali pa naj pusti dogodbom prost tok. Če se Velika Britanija odloči za prvo možnost, pravi list, bi to neugodno učinkovalo na razmerje med Veliko Britanijo in Italijo, oziroma bi moglo imeti za posledico izstop Italije iz Društva narodov. Če pa Velika Britanija pusti dogodbom prosto pot, bi s tem zelo trpel moralni ugled Društva narodov kot zaščitnika slabih in ugled Velike Britanije, države, ki se je zmerom zavzemala za strogo spoštovanje mednarodnih obveznosti.

V obeh primerih, sklepa list, bi utegnili priti do nove napetosti v Evropi, in sicer ravno v času, ko je Evropi bolj kakor kdajkoli doslej potrebno vzajemno sodelovanje.

Velike parade v Italiji

Rim, 16. maja. Agencija Stefani poroča: Pri bližajočih se svečanostih za proslavo obletnice vstopa Italije v svetovno vojno so na programu nenavadno grandiozne manifestacije pred spomenikom Viktorja Emanuela. Udeležili se jih bodo kralj Viktor Emanuel, prestolonaslednik, predsednik vlade Mussolini in člani vlade, vodstvo fašistične stranke in zastave vseh polkov.

sedanju bo predsedoval sovjetski komisar za zunanje zadeve g. Litvinov.

Težka pot Kanye v Ženevo ...

Budimpešta, 17. maja. AA. Doznava se, da bo zunanji minister Kanya prisostvoval zasedanju Društva narodov. Konec tega tedna, najkasneje pa v začetku prihodnjega tedna bo odpotoval v Zenevo, nato se bo pa vrnil za nekaj časa v Budimpešto, a potem bo odpotoval še v Rim.

Potovanje g. Kanye v Ženevo je v zvezi z vprašanji, ki bodo na dnevnem redu tega zasedanja sveta DN in ki se tičejo Madžarske. V kompleksu teh vprašanj je za Madžarsko posebne važnosti vprašanje njene odgovornosti glede na marsejski atentat. G. Kanya bo porabil poleg tega to priliko tudi za to, da se bo sestal z nekaterimi zunanji ministri.

Pétain v Varšavi

Varšava, 16. maja. AA. Nocoj je prispel semkaj maršal g. Pétain s člani francoske delegacije. Prispel je tudi zastopnik britanske vojske feldmaršal lord Keven. Na postaji so francosko in britansko vojaško delegacijo sprejeli vršilec dolžnosti vojnega ministra, generalni inspektor poljske vojske in druge ugledne osebnosti. Vojaško čast je izkazala četa vojakov.

Prispela je tudi belgijska delegacija z generalom Termonjem na čelu.

O priliki prihoda maršala Pétaina priobčujejo tukajšnji listi tople članke, v katerih pozdravljajo v maršalu znamenito osebnost verdunskega junaka in zastopnika zavezniške francoske vojske.

Laval na potu v Varšavo

Pariz, 17. maja. Havas poroča iz Moskve: Zunanji minister francoske republike g. Pierre Laval je včeraj ob 14. odpotoval iz Sovjetske Rusije.

Paul Boncour in Maksimos v Beogradu

Beograd, 17. maja. b. Z jutranjim ekspresnim vlakom ob 7.25 se je pripeljal v Beograd bivši predsednik francoske vlade in zunanji minister g. Paul Boncour. Z istim vlakom je potoval skozi Beograd v Atene tudi grški zunanji minister Maksimos, ki se je mudil nekaj časa v Budimpešti. Na kolodvoru so pričakali francoskega zunanjega ministra Paula Boncourja predsednik kraljeve vlade g. Jevtić in prvi pomočnik dr. Purić ter francoski poslanik Robert Du Dampierre, grškega zunanjega ministra pa grški poslanik Melas. Predsednik vlade g. Jevtić je pozdravil g. Boncourja in se nekaj časa razgovarjal tudi z grškim zunanjim ministrom Maksimosom.

Tudi Maksimos za obnovo monarhije?

Atene, 17. maja. b. Volitve v parlament so razpisane. Vendar bolj kot parlamentarne volitve zanima grški narod problem restavracije bivšega kralja in se sedaj največ govori o ljudskem plebiscitu, ki naj odloči, ali naj ostane Grčija še nadalje republika ali pa naj postane monarhija. Izgleda, da je vlada, ki ji načeljuje g. Tsaldaris, odločena, da prepusti rešitev tega vprašanja še tekem letošnje jeseni grškemu narodu, ki naj sam odloči. Monarhiste vodi znani Metaksas, ki se trudi pridobiti za restavracijo stare kraljevske rodbine čim več pristašev. V zadnjem času se razširjajo vesti, da se je grški zunanji minister Maksimos ob priliki konference držav Balkanskega sporazuma sestal osebno z bivšo grško kraljico, ki biva sedaj v Rumuniji. Trdi se, da je ostal s kraljico več kot dve uri v razgovoru. Te senzacionalne vesti grška vlada še ni demantirala.

Lepa gesta maršala Pétaina

Pariz, 17. maja. AA. Današnji listi omenjajo lepo gesto maršala Pétaina, ki je za svojega kratkega bivanja v Berlinu šel in se poklonil pred spomenikom v svetovni vojni padlih nemških vojakov. Gustave Hervé posveča v listu »Victoire« obširnejši članek o tej lepi gesti maršala Pétaina in pravi, da bi morala še bolj popraviti razmerje in ustvariti ozračje za nove iskrene politične razgovore med Berlinom in Parizom, zlasti po naj-novejši Hitlerjevi svečani izjavi, da med Francijo in Nemčijo ni več teritorialnih sporov. Po Hervéjevi sodbi je morda zdaj nastopil psihološki moment za nov poskus, ali se ne bi dal zlomiti nemški odpor proti sklenitvi pakta o nenapadanju s sovjetsko Rusijo.

Maršal Balbo je prejel najvišje ameriško odlikovanje

Rim, 17. maja. AA. Iz Tripolisa poročajo, da je tja prispel veleposlanik USA v Rimu Long in da je izročil glavnemu guvernerju Libije maršalu Balbu ameriški križec za največje letalske zasluge (Distinguished flying cross), ki ga idajo do danes samo polkovnik Lindbergh in nekateri najuglednejši letalci.

Maršal Mackensen se brati z Madžari

Budimpešta, 17. maja. AA. Maršal Mackensen si je danes dopoldne ogledal nemško vojaško pokopališče. Maršal je bil v uniformi gdanskih črnih huzarjev (tako imenovanih huzarjev mrtvaške glave). Na nemškem pokopališču so maršala pozdravili odposlanstvo oficirskega zbora budimpeštanske garnizije, odposlanstvo zveze bivših bojevnikov in bivši častniki madžarskega huzarskega polka, ki se imenuje po maršalu Mackensenu.

Maršal je obhodil častno četo in položil vence na spomenik na nemškem vojaškem pokopališču in padlim madžarskim vojakom. Pri povratku z nemškega pokopališča je bil maršal predmet viharnih ovacij peštanskega prebivalstva. Opoldne je maršala sprejel v avdienci kraljevski namestnik. Po odredbi kraljevskega namestnika je bila dvorna straža, ki je izkazala čast generalu Mackensenu, za to priliko v paradni uniformi. Po avdienci je kr. namestnik obdržal maršala na kosilu.

Napredovanja in nameščenja

Beograd, 17. maja. b. Za poštne uradnike v 8. skupini so imenovani: v direkciji pošte in brzojava Andrej Rupnik, pri pošti v Dolnji Lendavi Franc Ivanos, pri pošti Ljubljana I. Lutman Roza, Skvarča Viktor in Vehovar Zdenko, pri pošti v Ptuj Gzelman Janez, pri direkciji v Cetinju Ferko Franc, pri pošti Ljubljana I. Figler Robert, pri pošti v Vel Laščah Knol Karolina, pri pošti Ljubljana I. Nežan Cilka, pri pošti v Murski Soboti Puhar Nikolaj, pri pošti v Trzinu Kromar Marija, pri pošti v Trbovljah Valant Pija in pri pošti v Celju Pečar Hedvika.

Beograd, 17. maja. b. Napredoval je v 6. položajno skupino za viš. pristava pri sreškem načelnstvu v Dol. Lendavi g. dr. Danilo Lipnjak.

Borzna poročila

Curiah, 17. maja. Beograd 7,02, Pariz 20,38, London 15,15, Newyork 309,5, Bruselj 52,325, Milan 25,50, Madrid 42,225, Amsterdam 209,60, Berlin 124,40, Dunaj 58, Stockholm 78,10, Oslo 76,10, Kopenhagen 67,65, Praga 12,89, Varšava 58,25, Atene 2,92, Carigrad 2,49, Bukarešta 3,05, Helsingfors 6,69, Buenos-Aires 0,797.

Usoda poljske politike

Varšava, 15. maja.

Vsa poljska javnost je še vedno pod globokim vtisom svečanega pogreba maršala Pilsudskega. V tej splošni narodni žalosti ni za politična razglabljanja preveč časa. Kljub temu pa nekateri listi napovedujejo, da bo Poljska s smrtjo maršala Pilsudskega prešla v novo zgodovinsko ero. Znamenito zgodovinsko poglavje vlade maršala Pilsudskega je zaključeno, in poljska politična javnost sama ne more danes še pravilno oceniti, kakšen bo nadaljnji razvoj poljske notranje kakor tudi zunanje politike. Z novo ustavo je ustvarjeno pravomočje za krepko individualnost, vendar se ime te osebnosti še nikjer ne imenuje. Ravno tako pa je tudi še neznan, ali je sploh mogoče, da bi naslednik maršala Pilsudskega imel v poljski državi in v narodu tako močno moralno avtoriteto, s katero se je odlikoval pokojni maršal.

Nekateri poljski listi so že komentirali novo nastalo situacijo. Z vladnega tabora se je dosedaj odzval samo krakovski »Ilustrovanny Kurjer Codzienny«, v katerem je osebnosti prijatelj Pilsudskega napisal, da smrt maršala ne more ostati brez dalekosežnih posledic, ker je bil maršal zadnja instanca v vsakem odločilnem trenutku, ki ga je preživljala država. Isti smisel ima tudi kratka ali značajna krilatica poslanca Niedzialkowskega v socialističnem »Robotniku«: »Smrt maršala Pilsudskega bo imela za Poljsko take posledice, ki jih danes še ni mogoče pregledati«. Z istim problemom se je verjetno ukvarjala tudi varšavska »Gazeta Warscawska«, katere članek je bil konfisciran. V potankostih je o poljski situaciji po smrti maršala Pilsudskega razpravljal krakovski »Głos Narodu«. Sicer je bil članek tega lista tudi konfisciran, vendar že prepozno, tako da se je ne samo poljska javnost, pač pa tudi tujina z njim vsebinsko seznanila. »Głos Narodu« konstatira, da je smrt maršala Pilsudskega v resnici veliko iznenadenje za javnost, ne pa za vlado in kroge, ki so v neposredni bližini in v direktnem dotiku s palačo »Belvedere«. Ti krogi so si že dalje časa bili na jasnem, da je zdravstveno stanje maršala Pilsudskega brezupno in da je treba računati s katastrofo. Krakovski list misli, da je ravno ta činjenica vplivala na naglico, s katero je bila ustvarjena nova ustava. Majskemu prevratu je bilo treba v bodoče zagotoviti pravno obliko. Smrt maršala Pilsudskega je začel nove periode v poljski zgodovini. Maršal Pilsudski ni bil samo tvorec novega režima, tvorec vladne Poljske, pač pa je bil v tem režimu center, v katerega so se stekale vse niti vlade v državi. Zaradi tega lahko brez pretiravanja trdimo, da v tem trenutku — čeprav je notranji, kakor zunanji politični položaj države zelo zapleten — ne more noben dogodek imeti takega značaja in takih posledic, ki bi se mogle vzporediti s faktom, ki se je zgodil v nedeljo 12. maja zvečer v belvederski palači. Pred tem faktom zbledi vse ostalo in vsa vprašanja se pomaknejo avtomatično v ozadje. Tako stanje stvari je moralo nastopiti v okoliščinah, v katerih se nahaja poljska država že več let. Drugače tudi biti ne more, kadar je vlada v rokah enega samega človeka in kadar je njegova individualnost tako silna, da s svojim zanosom preglasuje vse manifestacije državnega življenja. Diktatura ali poldiktatura kot stalen sistem vlade nad sodobno državo, ustvarja okrog sebe praznine, ki se težko izpopolnjujejo. Posledice maršalove smrti so tako številne in različne, da je v sedanjem trenutku težko postavljati politične prognoze. Eno pa je sigurno: te praznine ne more v korist države izpolniti sedanji vladni sistem, pač pa mora pri tem sodelovati vsa javnost. Kot misli drugače, kdor misli, da se s »stari« anjimi metodami lahko premaga nova situacija in prebrodijo težkoče, ki iz te situacije nastajajo, ta je v težki zmoti, ker ne razume oceniti psihološkega preloma, ki je nastal pod vtisom maršalove smrti. Maršal Pilsudski je v življenju prerone države odigral tako ogromno vlogo, da je nikdo od njegovih najbližjih sodelavcev ne more nadaljevati. Istočasno s poslovitvijo maršala Pilsudskega se zaključuje tudi takozvana pomajska perijoda. Sedaj mora priti druga, nova perijoda, ki se ne bo naslanjala na posameznike, pač pa na voljo naroda. To prepričanje je preveč globoko zakoreninjeno v mišljenju javnosti, da bi bilo mogoče iti preko njega ali celo proti njemu. Ceps.

Koncert učiteljskega pevskega zbora v Sofiji

Sofija, 17. maja. AA. Semkaj je prispel pod vodstvom profesorja Adamiča mešani učiteljski zbor iz Ljubljane. Pripeljal se je prednočnim z brzim vlakom. Člane zbora so sprejeli in pozdravili na železniški postaji jugoslovanski pooblaščen minister v Sofiji g. Aleksander Cincar-Marković s tiskovnim atašejem dr. Pavlom Jevtičem, dalje člani bolgarskih narodnih zborov, zastopniki prosvetnega ministrstva in bolgarskih kulturnih društev. Na peronu so goste pozdravili zastopnik zunanega ministrstva in prosvetnega ministrstva g. Slavčev, predsednik učiteljske zveze g. Lekarski, predsednik prosvetne zveze prof. Konulov in drugi. Zahvalil se jim je g. prof. Adamič, nato so pa zapeli nacionalni himni.

Snoči ob 18.30 je priredil ljubljanski mešani učiteljski zbor v dvorani vojaškega kluba v Sofiji koncert pod pokroviteljstvom prosvetnega ministra generala Radava in jugoslovanskega pooblaščenega ministra v Sofiji g. Aleksandra Cincar-Markovića. Koncert je zelo uspel in občinstvo je z viharim plaskanjem nagradilo člane zbora.

Panevropsko gibanje

Na Dunaju je včeraj začel zasedati kongres Panevropske unije — Petletnica Briandovega memoranduma — Zasedanje v Zagrebu

Ljubljana, 17. maja.

Včeraj je bil na Dunaju odprt IV. panevropski kongres. Otvoril ga je zvezni kanceler dr. Schuschnigg, ki je v otvoritvenem govoru poudaril velik pomen panevropskega gibanja, ki ga vodi grof R. N. Coudenhove-Calergi, ki je o potrebi združitve vseh evropskih držav v skupno fronto (zlasti na gospodarskem polju) napisal že celo vrsto propagandnih knjig.

Danes pa, ko poteka obletnica znanega Briandovega memoranduma o panevropski organizaciji, se v okviru takozvanega »paneuropejskega dne« vrše svečani sestanki nacionalnih poverjenikov Panevropske Unije v vseh tistih državah, ki so se temu vseevropskemu gibanju priključile. Naše nacionalno poverjenišvo, ki stoji pod visokim pokroviteljstvom bivšega zunanjega ministra M. Ninčiča, se sestane danes na posebnem komemorativnem sestanku v Zagrebu. Zborovanja se udeležijo delegatje iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Ljubljano bosta zastopala bivši minister g. dr. Andrej Gosar, ki je predsednik ljubljanske sekcije, in g. dr. Ferdo Majaron, njen tajnik. Na dnevnem redu so vprašanja o organizaciji panevropskega pokreta in poročila o dosedanjem delovanju organizacije.

Panevropsko gibanje pri nas še ni prodrla in njegovi cilji so med nami le malo znani. Zasluži pa tudi z naše strani popolno pozornost, saj so v raznih evropskih državah poborniki panevropskih idej najodličnejši državniki in drugi predstavniki javnega življenja.

Idejni voditelj panevropskega gibanja grof Coudenhove-Calergi je sam tako-le označil smernice in smotre organizacije: »Mi hočemo:

1. Zvezo evropskih držav z vsemi medsebojnimi jamstvi, tako da bo neodvisnost vsake države spoštovana in njena varnost zavarovana.
2. Vojaško zvezo vseh evropskih držav, ki bo imela na razpolago zračno brodogradnjo, da ji nima brati mir na evropskem ozemlju in omogoči enakomerno razorožitev vseh.
3. Postopno in načrtno ustanavljanje eaijske zveze.
4. Sodelovanje v vseh kolonijah, ki jih imajo evropske države.
5. Skupen denar, veljaven za vso Evropo.
6. Jamstva, da se bo vsaka nacionalna kultura spoštovala kot temelj evropskega sožitja.
7. Varstvo vseh manjšin, narodnih kakor verskih, proti vsakemu zatiranju.
8. Sodelovanje Evrope z drugimi državami bloki v mejah Društva narodov.

Program je zelo obširen, a v svojih glavnih obrisih simpatičen. Ni ga menda člove-

ka v Evropi, ki bi se za ta idealna načela skupne evropske organizacije danes ne navdušil, saj če je Evropi sploh kaj potrebno, potem ji je potreben mir in to mir ob skupnem prispevanju in sodelovanju vseh evropskih držav.

Ali je tak mir v Evropi ustvarljiv? Predpogoji za to v današnji fašistično-sovinistični Evropi prav gotovo niso idealni. A prav tako se ne da utajiti, da je težnja po miru vedarle usidrana v srcih vseh pravih Evropejcev, tudi tam, kjer nas trenutne zunanje parade utegnejo preslepiti in prepričati o nasprotnem.

Pred kratkim je znani nemški publicist Maks Beer, ki je bil eden izmed najožjih sodelavcev pok. nemškega zunanjega ministra Stresemanna, izdal odlično delo o sedanjim nemški zunanji politiki. Navzlic težkim in neljubim ugotovitvam je Beer vendarle našel toliko moči, da je svoj spis zaključil z najboljšo prognozo za bodočnost. »Obstoje gotove resnice, pravi avtor, ki jih noben politik ne sme pozabiti, bodisi da se nagiba k vsakdanji diplomatski praksi, bodisi da so mu ljubša globoka filozofska tolmačenja zgodovine. Prva izmed teh resnic je ta-le: noben narod ne živi sam na svetu. In druga, da ne more noben narod trajno ustvariti svojih nacionalnih teženj drugače kakor na podlagi kompromisa z nacionalnimi težnjami drugih narodov. Zunanja politika katerekoli države — tudi one, ki sprejema vojno za svojo edino metodo — je torej le umetnost ustvarjanja sožitja z drugimi državami...«

In kar velja za Nemčijo, velja za Italijo, Francijo, Anglijo, Rusijo, skratka: za vse evropske in neevropske države. Težnja po mirnem sožitju in sodelovanju je v vsakem narodu najmanj tako živa in močna kakor je živa in močna težnja po brekompromisnem uveljavljanju lastnih nacionalnih smotrov. Med skrajnim pacifizmom in skrajnim sovinizmom je na realni podlagi mogoča vsaj zlata srednja pot. Na tej podlagi more tudi panevropsko gibanje računati na dejanske, pozitivne uspehe. In najmanj toliko smemo od njega tudi pričakovati.

Naj bo naše nezaupanje v razne internacionalne organizacije še tolikšno, nekaj je vendarle res: vsaka izmed njih po svoje pomaga k ublažitvi zaslepljenih nacionalnih strasti in s tem k ublažitvi konfliktov. S te strani tudi panevropskega gibanja ne smemo podcenjevati. Že samo v kolikor pomaga k ustvarjanju evropskega duha solidarnosti, ki ni morda nikjer tako potreben kakor baš na našem razrivanem kontinentu, opravičuje svoj obstoj in zasluži podporo vseh vodilnih in nevodilnih faktorjev.

Francoška mornarica v naših vodah

Cetinje, 16. maja. Davi točno ob osmih so v prekrasno sončno jutro počili prvi topovski strelci z morja nedaleč od Ostrega rta. To je bilo brodogradnje prijateljske Francije, ki prihaja na uradni obisk k našemu brodogradnji. Pri vzhodu pri Ostrem rtu so gostje pozdravili našo državo in prihod v našo državo z 21 topovskimi strelci. Odgovorila jim je naša trdnjava »Španjola« prav tako z 21 strelci. V bližini Ostrega rta je francosko brodogradnje pozdravil naš tender, na katerem se je peljal poročnik bojne ladje g. Draškovič. Brodogradnje je brez odlašanja zaplulo v Boko Kotorsko. Na čelu brodogradnje, ki sestoji iz desetih enot, sta pluli admiralski ladji »Algérie« in »Tartar«. Na teh ladjah so bile razbošene svečane zastave, na določenem mestu je pa vihrala jugoslovanska državna trobojnica.

Po polurni vožnji je brodogradnje priplulo v tivtsko pristanišče, kjer so se ladje vdrle. Tivati in okoliški kraji so vsi okrašeni z mnogoštevilnimi našimi in francoskimi zastavami in s slavoletki z napisi: »Dobro nam došli!« Prihod brodogradnje je pozdravilo mnogoštevilno občinstvo v tivtskem pristanišču z vzkliki: Vive la France! in Zivela Jugoslavija!

Ob 10.45 je pristal ob admiralski ladji »Algérie« čoln našega poveljnika pomorskega obrežnega poveljstva kapitana bojne ladje g. Luterotija. V tem času se je na prostoru ob vhodnih stopnic na ladji zvrstila častna četa in tu so našega visokega pomorskega častnika sprejeli poveljnik francoskega brodogradnje admiral g. Mouget z vsem štabom in dva naša častnika, ki sta pridružena francoskim poveljnikom za njihovega bivanja v Boki Kotorski, kapitan fregate g. Kifinar kot osebni adjutant, in poročnik bojne ladje g. Draškovič kot zvezni častnik.

Po prisrčnem pozdravu, v katerem je kapitan bojne ladje g. Luterotij imenu poveljnika naše mornarice in vsega osebja želel gostom prirčno dobrodošlico v naši državi, in ko se je francoski admiral g. Mouget toplo zahvalil za pozdrav, so g. Luterotija peljali v admiralsko dvorano in ga tam pozdravili.

Ko je g. Luterotij končal obisk pri glavnem admiralu g. Mougetu, je z istim ceremonijalno obiskal tudi drugega admirala na admiralski ladji »Tartar«, g. Lapordieja.

Popoldne so se izkrcali mornarji francoskih ladij. Na kopnem so jih sprejeli prebivalci Tivta in okolice. Mnogiža je svoje goste prirčno pozdravila in prirejala francoskemu narodu tople ovacije. Na te izlive iskrenega prijateljstva našega naroda so francoski mornarji, vidno prijetno ganjeni nad toli prisrčnim sprejemom, odgovarjali z vzkliki: »Vive le Roi! Vive la Yougoslavie! Vive la flotte yougoslave! Vive l'armée yougoslave!«

Jutri zvečer ob osmih priredi poveljnik pomorskega obrežnega poveljstva večerjo na čast francoskim gostom. V soboto priredita francoska admiral s častniki svojih štabov izlet do Cetinja, kjer bosta uradno obiskala bana zetske banovine g. Sočica, poveljnika zetske divizije generala g. Petrovića in metropolitita črnogorsko-primorskega g. Dožića.

V nedeljo opoldne priredi poveljnik pomorskega obrežnega poveljstva g. Luterotij svečano kosilo, ki se ga bodo udeležili oba francoska admiral s častniki svojih štabov in adjutanti, poveljnik Boko Kotorske general g. Petrovič z načelnikom štaba, g. Luterotij z načelnikom štaba in oba naša zvezna častnika, ki sta pridružena francoskima admiraloma.

Za bivanja francoskega brodogradnje v Tivtu so na programu razne sportne prireditve med našimi in francoskimi mornarji.

Francoško brodogradnje ostane v tivtski luči do torka zvečer, ko bo zapustilo Boko in nadaljevalo vožnjo v Split, kamor prispe v sredo jutraj.

Seznam najdenih in izgubljenih predmetov

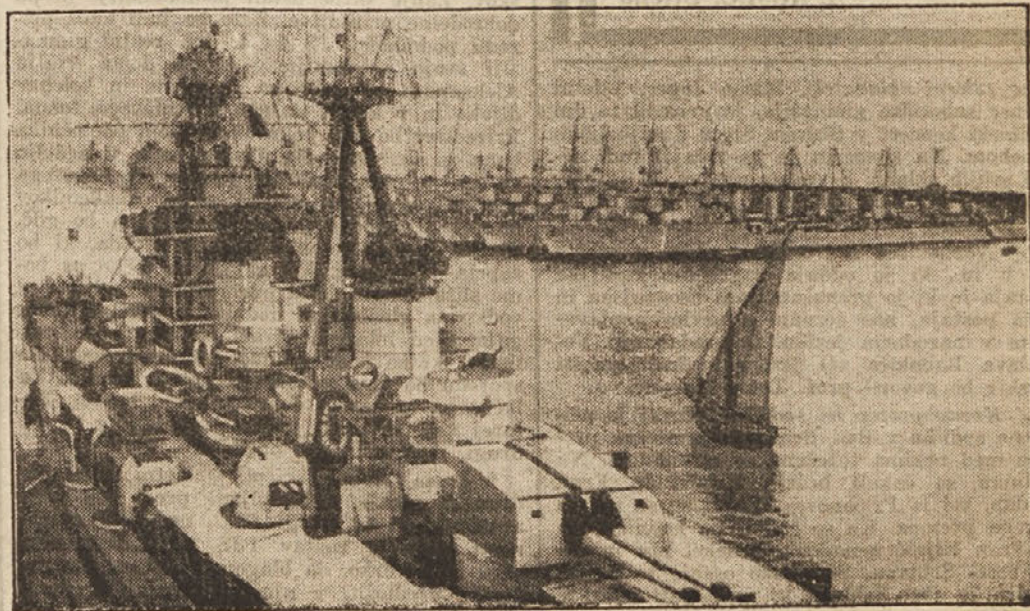
Seznam najdenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani, v času od dne 1. aprila do dne 30. aprila 1935. 100 Din, 100 Din, 1250 Din, 1 mala črna denarnica z vsebino 10250 Din, 1 mošnjak v njem 67 Din, 1 črna usnjena denarnica v njej 15150 Din, 1 moška zapesna polzračna ura, 1 moška zapesna ura z usnjeno zapesnico, 1 moška črna obrobljena očala, 1 moška zlata verižica z obeskom, 1 črna koščena sesalka za kolo, 1 par usnjenih rokavic, 2 m sive svilne, 1 slamnata preproga in 1 hranilna knjižica glaseča na ime Karolice Alojzije. V železniških vozovih so našli tele predmete: 7 moških klubovov, 8 čepic, 27 moških čežnikov, 3 palice, 11 damskih in otroških čežnikov, 13 zavitoč, 4 pare rokavic, 10 aktovč, 4 nahrbtnike, 5 moških suknjičev, 2 kolesarski črpalčki, 1 moški plašč, 1 karton jaje, 1 zapesnica, 1 surova gnat, 2 lisčiji koži, 4 pare galoš, 2 para ženskih čevljev, 1 ženski predpasnik, 1 srebrna ura, 1 volnena ruta, 1 nemška knjiga, 1 črna ogrinjala, 1 električni samovar, 1 vrč, 1 ključavnica. Seznam izgubljenih predmetov: 600 Din, 100 Din, 100 Din, 1 ženska črna denarnica z vsebino 290 Din, 1 ženska črna denarnica z vsebino 102 Din, 1 črna usnjena denarnica z vsebino 520 Din, 1 rujava usnjena stara denarnica v njej vojaško overenje, 1 črna ročna usnjena torbica v njej zlata ura in 125 Din, 1 ženska rujava torbica z vsebino 2 ključa in denarnica, 1 zlat uhan z dvema briljantoma, 1 nikelnasta ženska zapesna ura s črnim usnjenim trakom, 1 ženska zapesna ura iz belega zlata z zlato zapesnico, 1 zlat poročni prstan, 1 široka zlata zapesnica z belimi kamni, 1 moški zlat poročni prstan, 1 moška žepna ura znamke »Omega«, 1 zlat moški prstan z rubinom z žpanko »Solidgold«, 1 zlata tanka verižica z obeskom, 1 poselska knjižica na ime Učakar Kristina, izdana v Rajhenburgu, 1 pulover bele barve, 1 žensko krilo, hakrena žica 200 m dolga, 1 kuhinjski nož, 1 siva tonjska odeja in siv ponošen suknjič, 3 zastavni listki, 1 črnobrobljena deska očala v etuija.

Poljski dijaki našemu kralju

Varsava, 16. maja. Jugoslovanski kralj Peter II. bo prejel te dni zanimivo darilo iz Lvova. Dijak VIII. razreda gimnazije Aleksander Bienkowski je lastnorčno izdelal model lovskega aviona tipa »Albatros« v razmerju ene četrtine naravne velikosti. Bienkowski je ta model gradil polni dve leti in je mali avion izdelal iz originalnih delov, ima električen motor in lastno razsvetljavo. Avion ima nosljivost 54 kg. Na stenah aviona je naslikana mapa Poljske z mestom Lvovom in mapa Jugoslavije z Beogradom. Model je razstavljen v razstavnih prostorih Jugoslovanske umetnosti v Lvovu.

Beograd, 17. maja b. Danes so odpotovale na grob blagopokojnega kralja Aleksandra na Oplenac zastopnice slovenskega ženstva iz Dravske banovine. Včeraj so bile sprejete v avdiciji pri kraljici Mariji. Naše ženstvo vodi ga. Minka Govekarjeva.

Beograd, 17. maja b. Jutri dopoldne bo v okviru radiološkega kongresa tudi glavna skupščina Jugoslovanskega zdravniškega sindikata.



Dnevni dogodki

× 50 milijonov za javna dela. Ministrski svet je sprejel sklep o odobritvi najetja posojila 50 milijonov Din za gradbeno ministrstvo. Ta denar se bo porabil za javna dela na podlagi uredbe o javnih delih od 23. novembra 1934.

× Predsedstvo izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit v Ljubljani razglasi: Absolutni juristične fakultete, ki hočejo polagati državoslovni državni izpit pred izpraševalno komisijo za državoslovni državni izpit v Ljubljani do konca poletnega semestra 1935, se vabijo, da vložijo svoje prošnje pri predsedništvu te komisije (palača kralj. banke uprave v Ljubljani, soba št. 31, v I. nadstropju) do 10. junija. V mesecih julij, avgust in september 1935 pred komisijo ne bo terminov za polaganje izpitov.

× Javna dela v vrbski in zetski banovini. Ministrski svet je odobril na predlog gradbenega ministra naknadni program javnih del za vrbsko banovino v znesku 70.000 Din. Iz teh sredstev se bodo razširili in omejili ovinki na cesti Zlatoboj—Banjaluka in Bosanski Brod—Sarajevo. Prav tako je odobren naknadni program za javna dela tudi za zetsko banovino v znesku 300.000 Din.

× Protituberkulozni teden. Po odloku ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje št. St. št. 13.427 z dne 4. t. m. bo protituberkulozni teden v času od 19. do 26. maja.

× Parnik »Princezinja Olga« na potu v domovino. Parnik, ki je odplul iz pristanišča Southampton v Angliji 9. t. m. proti Splitu, javlja brezlično, da je poskusna vožnja prav dobro uspela. Do Gibraltara je vozil parnik 3 dni, povprečna brzina pa je znašala 15 mlj na uro. V Split pride parnik v soboto, kršten pa bo 23. t. m. na slovesen način. Po krstu bo parnik obiskal s povabljenimi gosti več dalmatinskih otokov. H krstnim svečanostim bo pripeljal posebni vlak iz Beograda povabljenih goste v Split.

× Gostovanje ljubljanskega gledališča v Zagrebu. Že napovedano gostovanje v Zagrebu je ljubljansko gledališče brzojavno odpovedalo. Vzroki odpovedi so tehnične narave.

× Na štiri leta težke ječe je obsodilo sodišče v Beogradu kleparja Radoslava Tutunovića, ker je 22. februarja umoril svojo ženo v pričo 6 otrok v svojem malem stanovanju. Zločin je izvršil iz ljubosumnosti, ker se je bila žena vdala nemoralnemu življenju.

× Društvo kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino bo imelo svojo redno letno skupščino (občni zbor) dne 9. junija t. l. ob 9½ uri dopoldne v Ljubljani v restavraciji »Pri Levu« poleg velesejma. Članstvo se opozarja, da se občnega zbora obvezno udeležijo, ker se bo sklepalo o novem Udrženju jugoslovanskih poljoprivrednih strojnika za kraljevino Jugoslavijo. Navzoč bo tudi predsednik novega Udrženja g. dr. Josip Josipović iz Beograda. Vabljeni so tudi nečlani — absolutni kmetijskih šol — Tajništvo D. K. S.

Vabimo Vas k nakupu

v najcenejši oblačilnici

A. PRESKER

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14

× Šolska mladina ima za obisk XV. ljubljanskega velesejma od 1. do 11. junija znižano vstopnino po Din 3—, če je obisk skupen pod vodstvom gg. učiteljskega. To velja za vse šole in učne zavode, dan obiska je poljuben, vendar pa se nedelja in praznik ne priporoča. Letošnji pomladanski velesejem bo bogato zaseden z izdelki naše industrijske in obrtne proizvodnje. Velesejmu bodo priključene še posebne razstave: gasilska, »Žena in obrt«, domača volna, domače male živali. Ogled velesejma bo mladini moralno in praktično mnogo koristil. Šolskim vodstvom priporočamo, da pripeljejo mladino na ogled velesejma.

× Oče je streljal na sina. V vasi Brodski Stupnik je oddal kmet Franjo Čolak 5 streliv iz revolverja na svojega 21letnega sina Frana, ki ga pa k sreči ni zadel. En strel je pač zadel, a krogla je razbila sinu samo žepno uro. Vzrok spora: ker oče ni hotel izročiti sinu posestva.

Malinovec

iz slovečih gorjanskih malin, zajamčeno naraven, odlične kvalitete, priporočljiv zlasti deci in bolnikom, nudi najceneje v posodah od 5 kg dalje domača parna destilacija

A. ROJEC, Stična

× 13letni skladatelj. Mirko Jeger, 13letni učenec subotičke gimnazije, je priredil te dni violinski koncert v Starem Svcu za najboljšim uspehom. Na koncertu je pa izvajal tudi nekaj svojih skladb. S svojim očetom, ki je profesor na subotički gimnaziji, namerava še letos prirediti več koncertov po Jugoslaviji.

× Nacionalna ura našega radia v soboto 18. t. m., ki jo oddaja zagrebska radijska postaja in ki jo prenašata tudi beograjska in naša postaja, nas seznani s prvim predavanjem v narodnem jeziku. O predavanju Vekoslava Babukića »O jeziku in književnosti ilirski« bo govoril prof. Tomo Maretič.

× Krvav pretep na sodišču. Včeraj je prišlo na sodišču v Bos. Brodu do krvavega pretepa med nekima tožečima se strankama. Na hodniku so čakali bratje Kljaići in Fran Soldan, vsi iz Pričanovca. Tožili so se zaradi nekega pretepa. Ko so čakali na hodniku, pa je Fran Kljaić nenadoma izvlekel nož in začel bosti Soldana. Sodnijsko osebje je komaj razdvojilo oba. Soldana so prepeljali takoj v bolnišnico.

× Polovična voznika za letno skupščino glavne kmetijske živinorejske zadruge, ki bo v nedeljo, dne 19. t. m. v dvorani glavne zveze srbskih kmetijskih združ, je dovoljena. Kupljeni vozni listek velja tudi za povratek.

× Borbi proti tuberkulozi so posvečena predavanja v nacionalni uri od 19. do 26. maja. Prireja jih ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Prvo predavanje v nedeljo 19. maja bo imel dr. Jordan Stojić, sanitetni general in predsednik Jugoslovanske lige proti tuberkulozi v Beogradu; ki bo govoril o »Poslanici Jugoslovanske lige proti tuberkulozi jugoslovanskemu narodu v borbi proti tuberkulozi.« Na ta izredno važen cikel predavanj v naši nacionalni uri posebej opozarjamo. Vsakodnevna predavanja bomo dnevno posebej javili.

× Nič ji ne pomaga, če se še bolj drži in skriva — umazanost v perilu. Bela in gosta pena Zlatorog-ovega mila jo gotovo najde, raztopi in odplavi. Zato vse vpitje nič ne pomaga: Kdor hoče poceni prati in imeti belo in duhteče perilo, mora prati z Zlatorogom! V Zlatorogu tiči vsa tajna in umetnost imeti snežno belo in trdno perilo. Gospa, poskusite tudi Vi prati z Zlatorog-ovim milom in kmalu bosta nerazdružljiva prijatelja. — Zlatorog-ovo milo je res dobro in domače. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu vedno le Zlatorog-ovo milo!

× Nevarnega vlomilca, 38letnega Gašparja Pepelnika, je te dni prišla zagrebskega policija. Mož je bil že nešteto krat kaznovan. Samo v Zagrebu je v enem mesecu izvršil 16 vlomov in nakradel blaga za 80.000 Din.

× Odobrene licitacije. Ministrski svet je na predlog gradbenega ministra odobril etalne licitacije za zgradbo gimnazije kralja Aleksandra I. na Topčiderskem Brdu in za gradnjo carinarne v Šibeniku.

× Univerzitetna biblioteka v Ljubljani. — Pretekli sta že dve leti, odkar so študenti naše univerze ustanovili Akademsko Akcijo za univerzitetno biblioteko, katere delo je usmerjeno na realiziranju te naše prepotrebne institucije. Kljub temu, da je vsa naša javnost s simpatijami gledala na naša prizadevanja, kljub propagandi, ki se je vršila v ta namen je imelo naše delo le moralno podporo. Dve vladni sta že akceptirali naš projekt za zidavo, ki je delo arhitekta Plečnika, vendar do uredničenja še ni prišlo. O sedanjem stanju naše borbe za univerzitetno knjižnico bo v ponedeljek 20. t. m. predaval v ljubljanskem radiu predsednik Akcije g. E. Ravnihar.

× Otvoritev brzojava in telefona Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 27. aprila t. l. je bil pri pošti Sv. Jurij ob Ščavnici odprt telefon, ki opravlja tudi brzojavno službo. D. št. 38768/IIIa—1935.

Ljubljana

* Nočno službo imajo v petek lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62 in Gartus, Moste, Zaloška cesta.

* Članom in simpatizerjem NSZ. Narodna strokovna zveza priredi za binkošne praznike romanje na grob blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Oplenac. Odhod iz Ljubljane bo v soboto, dne 8. junija zvečer, povratek v ponedeljek, dne 10. junija. Stroški znašajo za člane NSZ in njih rodbinske člane Din 160, za nečlane Din 200. V ta znesek je vračunana vožnja po železnici ter z avtomobilom od Mladencev do Oplenca in nazaj ter kosilo v Mladencu. Prijave sprejema do včetega 22. t. m. tajništvo NSZ, Delavska zbornica, ki daje tudi vse podrobne informacije. Prijavi se tudi lahko telefonično na št. 20-77.

* V korist spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju priredi ljubljanska in bližja okoliška sokolska društva veliko telovadno akademijo z izbranim peštrm sporedom. Opozarjamo na to akademijo že danes in vabimo k obilnemu posetu. Dan in kraj akademije bomo pravočasno javili. Zdravo!

* Jadranska mladina prireja... Že v nedeljo smo videli na Kongresnem trgu desetisočglavo množico mladih stražarjev Jadrana in vsa ta množica se je svečano zaobljubila, da bo čuvala naše morje vekomaj. Veliko pa jih je bilo med njimi, ki še niso videli morja. Spoznati moramo naše morje že v zgodnji mladosti, da ga bodo vedeli ceniti v življenju. Ali potni stroški so preveliki! Vsi podmladki prireajo izlete na naš Jadran, ker so skupni izleti cenejši. Med dijaki so tudi revnejši, ki ne morejo sami plačati niti najmanjših stroškov. Zanje skrbje ostali podmladkarji in pa dobrodelne prireditve. Zato bo tudi letos priredil podmladek JS na I. drž. realni gimnaziji svojo akademijo v korist doma kralja Aleksandra ob Jadranu za revne in bolehe dijakke in v korist našega izletniškega fonda. Prireditve bo pod pokroviteljstvom pomočnika bana g. dr. Otmarja Pirkmajerja v nedeljo ob 16. v vseh prostorih kazine. Iz bogatega sporeda navajamo: moški oktet akademikov bo pel 4 narodne pesmi, sledila jim bo gđ. Stritar Nada, gojenka našega zavoda, ki bo zapela dve pesmi. Kot zaključno točko pa bomo slišali znani deški harmonikarski zbor pod vodstvom glasbenega učitelja g. Pavla Rančigaja. Med mladimi igrači bo tudi nekaj solistov, ki se bodo gotovo dobro odrezali. Po sporedu bo ples, združen s prosto zabavo. Za lačne pa bo skrbel dobro založeni buffet. Zatorej vsi prijatelji jadranske mladine in vsi drugi, pridite in nas obiščite!

* Poziv fotomaterjem! Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani prosi vse fotomaterje, ki so fotografirali nedeljske svečanosti razvija zastav PJS na Kongresnem trgu in povorko, da blagovolijo posrečene posnetke predložiti v njegovi pisarni, Tyrševa cesta 1a/IV.

* Vodstvo po Narodni galeriji ima v nedeljo 19. t. m. ob pol 11. msgr. Viktor Steska, ki bo tolmačil dela baročnih mojstrov.

* Mladino na morje! Klic sodobnosti, vreden vsega upoštevanja! Matere ga pač najbolje razumejo in zato se naše žene tudi najbolj zavzemajo za to. Ženska sekcija JS v Ljubljani hoče čim več mladih ljudi poslati na morje in zato zbira, neumorno zbira. Naj ne naleti na gluha ušesa v stoletju mladine kljub vsakodnevnim nabiranjem za vse mogoče namene in potrebe! V soboto 18. t. m. priredi ženska sekcija JS »nacionalni dan« za »Mladinski sklad viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za PJS Dravske banovine« in vlijudo vabi občinstvo, da ne odkloni malenkostnega daru naši mladini!

* Skrb za našo Tehniško srednjo šolo smo včeraj opisali prav lepo, ko smo jo pohvalili na vseh straneh in tudi potožili, kakšna velikanška tiska je v njej, vendar jo je pa pokopal sam tiskarski škrt. Nesnaga je namreč podrl slabo in premajhno peč keramiške šole ter natiskal, da je (šola) pač slaba in premajhna. Škodoželjna pošast je s tem naši znameniti keramiški šoli napravila največjo krivico, s tem pa ni postavila nove modernejšee velike peči za žganje keramike, ki jo ta šola na vsak način potrebuje za svoj nadaljnji razvoj in napredek. Sploh je včeraj pri svojem obisku tudi ban g. dr. Puc z županom g. dr. Ravniharjem in v Ljubljani za poslanca izvoljenima g. dr. Fuxem in ministrom g. Mohoričem popolnoma uvidel, kako je poslopje Tehniške srednje šole nujno potrebno popravil in prizidave novega trakta tja do Rimskega zidu in novega poslopja za obrtno nadaljevalno šolo.

* Muslimani, stanujoči v Ljubljani, izvemši vojak v kadru, se pozivljajo, da se zgledajo v svrhu popisa v dobi od 16. do včetega 31. maja t. l. med 9. in 12. uro dopoldne v domovinskem uradu mestnega poglavarstva, Mestni trg št. 2, II. nadstropje, soba št. 46. Vsakdo naj prinese s seboj svoj rojstni list, domovnico ali državljansko izkaznico in delavsko, poselsko ali poslovno knjižico. Kdor je poročen, naj prinese tudi rojstni list žene, poročni list (venčanic) in rojstne liste otrok. Za nezakonske otroke naj predlože rojstne liste njihove matere ali varuhi.

* Goriški Cerkljani vse Dravske banovine so imeli preteklo nedeljo 12. t. m. svoj sestanek v gostilni pri Urbančku na Ježici, ki jo ima v najemu njih rojak Eržen. Zbralo se je nad 70 rojakov iz Cerklja ter okolice na Goriškem, da so oživljali spomine na srečnejše čase svojega bivanja na rodni grudi in obžalovali današnjo tragedijo svojega domačega kraja. Kataster vseh rojakov vodi njih agilni zaupnik v Ljubljani, ki je tudi poskrbel za prijetno zabavo vse cerkljanske družine v svobodni Jugoslaviji. Sklenili so na predlog svojih najstarejših treh korenin Ličar—Bevk—Jereb, da se bodo sestajali vsaj dvakrat letno, da utrdje medsebojno prijateljstvo, da okrepe ljubezen do svobodne domovine in osvežijo spomine na poteptane domače vas. Lepo je bilo v njih prisrčni družbi in želimo, da prireajo slične bratske sestanke vsi primorski rojaki iz posameznih okrožij svoje nepozabne domovine, da podpro socialno šibke rojake v današnji gospodarski krizi in jim dajo vsaj moralno oporo v življenjskem boju.

* Kobariški Sočani so vabljeni na svoj drugi zabavni sestanek v gostilno k Josipu Fonu na Tyrševi cesti tik Primorja v nedeljo, dne 19. t. m. ob 16. uri. Pridite vsi rojaki iz Kobarida in okolice.

* Sokol I. razvije dne 19. maja 1935 dečji prapor, katerega bo darovala deca Sokola na Kral. Vinohradih iz Prage. Poleg 24 moške in ženske dece omenjenega društva prispe tudi večje število članstva tega in drugih praških sokolskih društev. Vabim ljubljansko prebivalstvo, da v čast dragim češkoslovanskim gostom in v proslavo Sokolskega praznika razobesi v nedeljo 19. maja 1935 zastave na svojih hišah, zlasti tam, kjer se bo pomikala slavnostna povorka, t. j. Majstrova, Prisojna, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenškega, Tavčarjeva, Šelenburgova ulica, Kongresni trg, Wolfova ulica, Sv. Petra cesta, Zmajski most, Kopitarjeva ulica, Poljanska cesta, Ambrožev trg, št. Petrski most, Fügnerjeva ulica in Tabor. Predsednik mestne občine: dr. Vladimir Ravnihar.

* Nad življenjem je obupal 19letni orglarški učenec France Završan doma iz Polhovega grada, stanujoč v Ljubljani na Gospo-svetški cesti št. 10. Fant je bil živčno bolan in se je zlasti zadnje čase njegovo stanje zelo poslabšalo. Zadnje čase je vedno tonil, da ga boli glava in da je živčno utrujen. Danes okrog 5. ure zjutraj ga je sestra, pri kateri je stanoval — zbudila, da bi šel k maši, a tožil ji je, da ga preveč boli glava in da bo še malo polezal. Ko je ob 7. stopila sestra v njegovo sobo, je z grozo opazila, da je vsa postelja krvava in da si je France za britvico prereval, ki so fanta prepeljali v bolnišnico, operirali — a življenja mu niso mogli več rešiti. Ob pol 10. je nesrečni mladenič izdihnil. — Kakor smo izvedeli, trpi vse družina na nevrastenici in ledi tudi Francev brat v bolnišnici na oddelku za živčne bolezni.

Avtomobilisti, pozor!

Najboljši bencin,
najboljše 100% am. avto-olje,
vse vrste strojnih olj

Motoroil, Maribor, Kralja Petra trg 4

* Koturaški Savez Kr. Jugoslavije, podsavez Ljubljana. Obvešča celokupni odbor, da bo v nedeljo 19. t. m. redna seja ob 10.30 uri pri Amerikancu. Radi važnosti vsi točno in sigurno. Na sejo se vabi g. Stanko.

Maribor

Δ Nočna lekarniška služba. V soboto bosta imeli nočno lekarniško službo Höningova lekarna na Aleksandrovi cesti in Minařikova lekarna pri Orlu na Glavnem trgu.

Δ Češka sokolska mladina na poti skozi Maribor. V petek popoldne se je pripeljalo v Maribor s popoldanskim brzovlakom večje število češke sokolske dece, ki je na poti v Ljubljano, kjer bo izročila Sokolu I. na Taboru zastavo. Na mariborskem kolodvoru je svoje bratce Sokole pričakala mariborska sokolska deca in jih obsula s cvetjem.

Δ Občni zbor Ciril-Methodove družbe. V četrtek zvečer je bil v mariborskem Narodnem domu občni zbor moške podružnice Ciril-Methodove družbe. Predsedoval mu je dosedanji predsednik dr. Ferdo Lasič, ki je bil zopet izvoljen za predsednika. Obširneje o tem občnem zboru bomo še poročali.

Δ Romanje na Oplenac. Za binkošne praznike priredi Nar. strokovna zveza romanje h grobu blagopokojnega kralja na Oplenac. Stroški za člane USZ so 160 Din, za ostale 200 Din. — Rok za prijave sprejema se do 20. maja podružnica USZ, Sodna ul. 9/III.

Δ Vožnja v neznanu. Na praznik 30. t. m. priredi mestno avtobusno podjetje s svojim avtokarom »Rdeči Francelj« majniški izlet pod geslom »Vožnja v neznanu«. Udeležencem izleta bo omogočeno kopanje, igranje raznih sportnih iger kakor tenisa, in slično. Cene izletu 6 Din za osebo, odhod bo z Glavnega trga ob 8. uri, povratek pa okrog 22. ure. Prijave za izlet je nasloviti obenem s plačano voznino na avtobusno podjetje Maribor, Glavni trg 26 telefon št. 22-75. Sedeži v avtokaru bodo numerirani.

Δ Narodno gledališče. Ljubljanska Drama gostuje v Mariboru. V četrtek 22. t. m. vpripori znano slovensko komedijo »Matiček se ženi« v režiji g. Gavelle, v petek 24. t. m. pa Zweigovo dramo »Siromakovo jagnje« v režiji Bratka Krefta. Za ljubljansko gostovanje bo predprodaja vstopnic. Predprodaja se zaključuje 20. maja in se tedaj tudi odloči, ali bo sploh gostovanje ali ga ne bo. To je prvo uradno gostovanje ljubljanske drame in želeto je, da bi bil to začetek stalnega izmenjavanja gostovanj, kar bo vsekakor dvignilo tako v Mariboru kakor v Ljubljani repertoar. Zato si rezervirajte vstopnice še ta teden, bloki ne veljajo.

Celje

■ Izpred sodišča. Pri okrožnem sodišču v Celju se je v četrtek zagovarjal 23letni brivski pomočnik Anton Filipič iz Celja, ker je 28. marca po noči ob 21.30 v Celju na pešpoti od Glazije na Lavo pri hiši g. dr. Serneca napadel Franca Nachbergerja doma s Slivnega pri Laškem, ga pobil na tla in mu odvzel 300 Din gotovine. Obtožen je bil tudi, da je 23. februarja t. l. v Ljubljani napadel stražnika Ivana Javoršaka, ko ga je ta peljal na stražnico ter ga udaril najprej z desno roko po glavi, nato pa zgrabil za pendrek in ugriznil stražnika v levo roko. Obsojen je bil na 12 let roboje.

■ Sestanek vsega nacionalnega zasebnega in avtonomnega nameščenstva iz Celja in okolice se je vršil v petek, dne 17. t. m. v klubovi sobi Celjskega doma. Na sestanku se je razpravljalo o raznih organizatoričnih in stanovskih vprašanjih.

■ Proračun občine Celje-okolica je potrjen z malimi spremembami. Zelo je okrnjen proračun cestnega odseka, kar bo imelo za posledico, da se ceste v okoliški občini ne bodo mogle vzdržati v takem stanju, kakor je bil namen občine.

■ Sokolska četa Trnovlje-Ljubečna priredi v nedeljo, dne 19. t. m. ob 15. uri svoj javni nastop v Trnovljah. Odhod vseh oddelkov celjskega Sokolskega društva je ob 13. izpred telovadnice v mestni osnovni šoli v spremstvu trnoveljske godbe.

■ Gradnja mestne ubožnice v Celju. Projektanti v predpisanem roku predloženih idejnih osnutkov se obveščajo, da je odbor za oceno dodelil prvo nagrado projektu ing. arh. Vlad. Mušiča iz Ljubljane z geslom »Križ«, drugo nagrado projektu arh. Drag. Umeka z geslom »W.-D.« in tretjo nagrado projektu inž. arh. Emila Navinška iz Ljubljane z geslom »1931«; za odkup pa je predlagal projekt z geslom »Celje« in projekt z geslom »Bios«. Dospeli projekti bodo razstavljeni in med uradnimi urami vsakomur brezplačno dostopni 10 dni od dneva priučujoče objave v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Celju, nagrajeni z imeni avtorjev, ostali pod geslom. Avtorji nenagrajenih osnutkov, ki niso vpsalili naslova za vrnitev, naj do konca meseca sporočijo, komu se naj projekti vrnejo. Za projekte, katerih radi pomanjkanja naslova do 15. junija t. l. ne bi bilo mogoče vrniti, mestna občina ne prevzame nikakega jamstva.

■ Izlet v Logarsko dolino. Mestno avtobusno podjetje sporoča: V soboto 18. t. m. ob 19.30. bo vozil mestni avtobus izpred kolodvoza v Celju v Logarsko dolino. Povratek iz Logarske doline v nedeljo 19. t. m. zvečer po želji izletnikov. Cena vožnje tja in nazaj 48 Din. Prijave se sprejemajo do sobote do 18. ure v pisarni mestnega avtobusnega podjetja v Celju v palači Mestne hranilnice.

■ Umrli je v javni bolnici v Celju 76letni prevžitar Janez Pustišek iz Št. Vida pri Groblnem.

■ Spopad med pijanimi fanti in policijo. V sredo okrog 17. je napadla gruča pijanih fantov v Celju na Kralja Petra cesti mestne stražnike, in sicer poveljnika Vinka Pribovišča ter stražnika Martina Dobrotinška in Janjeza Gašperiča. Vsi trije so bili z nožem zabodeni v hrbet. Poveljnik Vinko Pribovišič in Martin Dobrotinšek imata ranjena pljuča in se zdravita v celjski bolnici, Janeza Gašperiča pa so oddali v domačo oskrbo. Aretirali so 23 fantov doma po večini iz Nove cerkve, Socke in Frankolovega.

Prevalje

Piruhi R. K. Na veliki petek nas je prenesel Podmladek Rdečega Križa iz Guštanja s številnimi pirhi za 10 revnih otrok brezposelnih delavcev na Prevaljah. Znano je namreč, da šteje občina Prevalje največ brezposelnih v vsem srezu dravogrjskem ter je tukaj beda največja. Tem pomembnejše je potem, da si je nadel P. R. K. prostovoljno nalogo po svojih močeh olajšati bedo in vsaj nekaterim, najrevnejšim izmed revnih, napraviti veselje za Veliko noč. Guštanski P. R. K. je zbiral pod vodstvom poverjenice gospe Eme Kotnikove darila z mravičjo pridnostjo. Kolače, moko, sladkor, riž, fižol, jajca, mast, meso itd. ter omogočil celo darilo v denarju, s katerim so dobili srečni obdaroanci na Veliko noč tudi pečenko. Ko so se zbrali Podmladkarji, ki so samotež pripeljali darila iz Guštanja v prevaljsko šolo pod vodstvom predsednika guštanskega občinskega odbora R. K. g. dr. Boštjan Erratha, njegovega tajnika g. Kotnik Rajkova in poverjenice podmladka, gospe Eme Kotnikove je imel šolski upravitelj Karol Doberšek nagovor na navzoče, v katerem je poudarjal potrebo medsebojne pomoči v stiski že v otroški dobi. Po nagovoru so Podmladkarji pravično razdeljevali darila, ki jih je bilo toliko, da se je obdarilo z njimi še 10 drugih otrok, ki niso prvotno prišli v poštev. Slavnost, ki je tem pomembnejša, ker sta bila isti dan odlikovana z redom Sv. Save V. stopnje oba gornja guštanska gospoda, se je zaključila z zahvalo revnega obdarovanca vsem vrlim Podmladkarjem iz Guštanja. Bog plačaj. — Karol Doberšek S. r.

Pragersko

Okrožni izlet. Dne 2. junija t. l. bo na Pragersko okrožni izlet desnega mariborskega sokoškega okrožja. Prostor za ta nastop je jako srečno izbran in leži tik pragerskega kolodvora. Na njem se vršijo sedaj še zadnja planacijska dela, za katera se je porabilo nad 30 vagonov peska. Sodeč po dosedaj došlih prijavah bo udeležba velika. Železniške zveze so na vse tri strani, t. j. proti Mariboru, Ljubljani in Ptuj, zelo ugodne. Vstopnice po 8, 6, 4 in 2 dinarja.

V hipni duševni zmedenosti — v smrt. Pretekli dni je izvršil na Sp. Polskavi pri Pragerskem samomor 100 odstotkov tuje pomoči potrebni vojni invalid g. Hrastnik Ivan. V svetovni vojni je revež prišel ob roko in oko. Bil je svojčas občinski blagajnik ter med vaščani splošno priljubljen in spoštovan, kar je dokazal tudi njegov pogreb. Dejanje je izvršil v hipu zmedenosti, k čemur je menda precej pripomogel še v vojni dobljeni strel v glavo. Od priljubljenega pokojnika se je v lepih in ganljivih besedah poslovil tuk. župnik g. Zorko. Bodi mu domača zemljica lahka!

Nov kino v Ljubljani

V ponedeljek je bila licitacija za kino Dvor, ki so se je udeležili zastopniki oblastnega odbora Društva vojnih invalidov, narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« in g. Gjuro Valjak, lastnik Grajskega kina v Mariboru. Dosedanji lastniki tega kina so položili sicer kavecijo, a dražbe se niso udeležili, ker so menda računali, da licitacija zaradi premajhne udeležbe licitantov ne bo veljavna. Kino Dvor je izdružilo glasbeno društvo »Sloga« in ga bo vodilo v lastni režiji ter bo s tem konec periferijskih cowboy-skih filmov v teh krasnih prostorih. »Sloga« bo dvorano arhitektonsko in akustično popolnoma preuredila tako, da dobi Ljubljana jeseni nov kino z v resnici umetniškimi vodstvom ter bo kino Dvor tako glede prostora, kakor tudi najbolj filmov vsestransko na višku. Gotovo bo »Sloga«, ki slovi po svoji serioznosti, ustregla tudi želji ljubljanskega narodnega občinstva ter dajala predvsem ruske in češke ter francoske in angleške filme.

A. Brychta:

Gradim weekendsko hišico

Če ne bi bilo poletnega dopusta, bi se mi prav za prav ne bilo treba jeziti. Živim z ženo in s sorodniki v najlepši slogi, toda brž ko pride pomlad in se v oglednih delih časopisja pojavi rubrika »Letovišča«, mi postane življenje nezno. Zena ima polno predlogov in bi strašno rada zamenjala Prago za Jadran. Sanja o pinijevih in oljčnih gajih in o slanim vonju morja, jaz pa po tihem preklinjam dopust in ženske domisleke. Z ozirom na žep ostajam v Pragi in zaradi tega mojega sklepa jo prime večkrat jok. Zena joče dolgo vrsto dni in imam z njo razne nastope, ki so bolj ali manj tragični. Govorim se celo o razporoki po moji krivdi.

Letos pa je teh neprijetnosti konec. Kolega Havlena, ta zlati človek, me je rešil s svojim predlogom. — Kaj bi se — pravi — jezil s premišljevanjem o dopustu? Zgradi si weekendsko hišico, kakor jaz, in preskrbiš boš z letoviščem do smrti. Prideš tja kot hišni posestnik, s ključ v žepu, kadar hočeš, pa imaš sveti mir. In bogve kaj te to tudi ne bo veljalo. Poskusi in hvaležen mi boš.

No, kar je res, je pa res! Domislek, ki se ne da poplačati. Hišica, lepo v gozdu, iz dimnička se kadi, veverice ti skačejo po strehi in zajci sedijo na zadnjih nogah pod verando. Tu živiš po nedeljsko, večer za večerom žuliš svojo pipico in skupaj s sosedi pečeš meso na ražnju in ob kitari pre-

Nova meščanska šola v Ljubljani

Šišenska deška meščanska šola se preseli v mesto

Ljubljana, 17. maja.

Pravzaprav ne dobimo niti nove meščanske šole, še manj pa novo poslopje, vendar lahko govorimo o novi šolski stavbi, ker naše meščanske šole dobe eno poslopje več, kakor jih imajo sedaj.

S šolskimi prostori in učilnicami, prav tako pa tudi s šolskimi poslopiji je v Ljubljani že dolgo časa največja stiska. Včeraj smo pisali o pritožbah direktorja g. Reiserja, ki mu na vseh koncih in krajih manjka prostora za bogatno se razvijajočo Tehniško srednjo šolo. Tudi III. realna gimnazija gostuje in se polika sem in tja po mestu, vendar smo pa že objavili načrt za njeno novo poslopje na tako imenovanih Pekovskih njivah v svetokrižkem okraju. Ko se je ta realna gimnazija preselila iz Waldherrjeve hiše v realno, so njene stare prostore lepo popravili in uredili, stare klopi pa spravili pod streho. In že so tudi z vseh strani pritekli upravitelji drugih ljubljanskih šol, kako bi se vsaj za silo rešili največje stiske.

Največja gneča je v šolskem poslopiju v Šiški. Seveda pa ne mislimo na mogočno Plečnikovo šolo v Zgornji Šiški, ki ne spada k mestni občini, temveč na šolo v Spodnji Šiški, ki jo imajo žrtve svetovne vojne v najhujšem spominu, saj je bila tam najbolj razvita »Personalsammelstelle« s smrtdljivo vojaško tovarno mila, brezsrčnim madžarskim komandantom in zasteničenimi barakami.

Pravi čudež je, kako je mogoče v tem poslopiju dihati petim šolskim zavodom. V poslopiju se namreč stiskajo 6. deška in 6. deklška osnovna šola, 2. deška in 2. deklška meščanska šola, povrh pa še obrtno nadaljevalna šola. Skrajni čas je že, da se ta gneča odpravi, ker silno ovira delovanje šole. Tudi na Prulah je mnogo premalo prostora, zato bodo pa tudi na Prulah malo zrahljali stisnjeno množico otrok. Lahko rečemo, da je bila sijajna ideja, naj vsaj eno šolo iz Šiške preselijo v prazno Waldherrjevo poslopje!

Te dni je komisija ugotovila, da prostori za šolo v celoti odgovarjajo. V proračunu zagisurani kredit sicer zadošča za šolo, vendar je pa mnogo premajhen, da bi šola mogla napraviti nov inventar. In tudi tu je banska uprava priskočila na pomoč ter obljubila, da bo dala za šolo v Waldherrjevi hiši v Beethovnovi ulici ves inventar, ki ga je rabila III. realna gimnazija, na posodo. Čisto nemogoče je namreč, da bi to staro šaro 3. realna gimnazija vlačila s seboj v svoj novi dom, ki bo najmodernejše šolsko poslopje v Ljubljani.

Jeseni se torej v Waldherrjevo poslopje in tako v središče Ljubljane preseli 2. deška meščanska šola iz Šiške, poleg nje pa tudi nekaj učencev 1. deške meščanske šole na Prulah, ki stanujejo blizu Beethovnovih ulice. Nekaj časa bodo v šolah v Šiški in na Prulah spet laže dihali, dokler nam boljši časi ne zgrade novih prepotrebnih šolskih poslopij.

Smrtna nesreča pri gradbi mostu čez Savo

Sava pri Litiji, 16. maja.

Med vasjo Savo in Spodnjim Logom že od marca meseca grade velik most čez Savo. Leseni most bo dolg 100 m in bo počival na betonskih opornikih. Srednja odprtina bo široka 30 metrov, stranske štiri pa vsako po 14 metrov. Okoliški kmetje sami delajo pri mostu in dovažajo brezplačno les, gramoz, pesek in drug material, ki ga prispevajo zainteresente za gradbo mostu, saj bo novi most v največjo korist vsej okolici zlasti pa lastnikom ogromnih gozdov. Glavni del stroškov, ki bodo znašali nad 350.000 Din, nosi seveda banovina. Z mostom dobi Polšnik in vsa sosseka najbližjo zvezo z železniško postajo Savo in ljudje bodo spet mnogo zaslužili z dovažanjem lesa iz Windischgrätzovih gozdov pa tudi iz gozdov drugih posestnikov. Knežskemu ljudstvu se tudi ne bo treba več posluževati broda čez Savo, ko bodo hodili v Litijo.

Kakor se vsa okolica veseli novega mosta, vendar je pa okoličanom to veselje zagrenjeno z nesrečo, ki se je pripetila te dni. Pri postavljanju velikih nosilnih tramov, ki bi morali nositi vezi med betonskimi stebri, se je podrl oder in je tramovje pokopalo pod seboj podjetnika g. Ivana Golobarja, da je že po 20 minutah izdihnil. Pokojni je bil star šele 30 let, vendar pa izredno podjeten in je prevzel od trdke Misson v Ljubljani vso veliko leseno konstrukcijo novega mosta čez Savo. In prav ta mu je prinesla tudi prezgodnjo smrt! Ob velikanski udeležbi smo ga davi pokopali v Šmartnem pri Litiji, ko je zapelo pevsko društvo »Zvon« svojemu najboljšemu članu pred cerkvijo in ob odprtem grobu. Vsa okolica žaluje zaradi nesrečne izgube splošno priljubljenega obrtnika, zato pa spet opozarjamo, da pri podobnih delih in prvi vrsti pazijo na varnost delavcev in trdnost odrov.

Ustanovitev poverjenišтва koroških legionarjev v Ljubljani

Ljubljana, 17. maja.

Skoro po 16. letih, ko so jugoslovanske čete pod vodstvom generala Smiljanica izvršile ofenzivo proti avstrijskim četam na celi koroški fronti, so se zbrali koroški borci — legionarji snoči v posebni sobi restavracije pri Slamiču, da ustanove svojo lastno organizacijo koroških legionarjev. Na vabila v dnevnem časopisu se je odzvalo v Ljubljani nad 20 borcev, ki so prišli na svoj ustanovni občni zbor. Koroški borec podpolkovnik v pok., tovariš Dragoljub Milivoje-

vič, je otvoril prvi sestanek, toplo pozdravil vse tovariše, zlasti pa junaka tovariša Ivana Zajca iz Višnje gore, čegar prsi dičita Karadjordjeva zvezda z meči in srebrna Obiličeva kolajna za hrabre podvige na koroški fronti pred 16 leti. Zborovalci so priredili junaku-legionarju tople ovacije.

V svojem lepem in temperamentnem govoru se je tovariš podpolkovnik Milivojevič spominjal vseh borb za naš Korotan in je zlasti pohvalil tiste borece, ki so po končani vojni odšli na našo

severno mejo braniti, kar je naše. S pieteto se je spomnil tistih srbskih junakov, ki so prišli iz avstrijskega vojnega ujetništva, pa niso odšli k svojim dragim, marveč odšli s puško v roki za svobodo in zedinjenje vseh Jugoslovancev na koroško fronto. Podčrtal je nadalje junaške podvige pokojnega generala Maistra, ki je v tistih težkih časih zbral okrog sebe peščico zavednih borcev in nam za vedno očeval naš jugoslovanski Maribor in njegovo okolico. Na kratko je nato omenil ustanovitev koroških legionarjev v Trbovljah in pozval navzoče tovariše, da pričnejo takej zbirati v naše vrste vse tovariše, ki so se borili za naš Korotan. Nadalje je omenil težko stališče koroških Slovencev, ki se borijo za svoj narodni obstanek in kateri bomo skušali pomagati v prvi vrsti moralno.

Koroški borec tovariš Ludovik Primožič je nato prečital pravila, potrjena od kr. banske uprave, ki so bila soglasno sprejeta. Razvila se je nato občirna debata, v katero je poseglo več tovarišev in želja vseh je bila, da se naše vrste čimprej razširijo in pridejo v naš krog vsi, ki se borili za naš Korotan. Tovariš Ivo Božič, nato predlagal ustanovitev poverjeništa in predlagal za predsednika tovariša podpolkovnika Milivojeviča, kar je bilo sprejeto z navdušenim odobravanjem. Tovariš Milivojevič se je iskreno zahvalil za zaupanje in obljubil, da bo vse svoje moči posvetil razmahu ideje koroških legionarjev. Za tajnika je bil izvoljen tovariš Ivo Božič, za blagajnika pa tovariš Milko Marušič. Ko se je še določila članarina za redne in podporne člane 12 Din letno in ustanovnina najmanj 50 Din ter vpisnina 2 Din, je tovariš podpolkovnik Milivojevič zaključil lepo uspeši sestanek. Želimo vrlim koroškim borecem mnogo uspešnega dela za naš slovenski Korotan!

Nadaljevanje del na Gradu

Ljubljana, 17. majnika.

Tudi za nasade, ki naj nam po načrtih mojstra Plečnika dostojno okrase naš ponosni ljubljanski grad, je treba denarja in vedno spet denarja. Zato so morali lani brezposelni odložiti lopate in krampe, ker so pošla sredstva iz bednostnega fonda, in so pobožja morala lani ostati neutrjena in brez lepe zelene ruše. Mestna občina ni mogla nikjer dobiti za nadaljevanje teh del potrebnih sredstev in spet se je spomnila banska uprava ter nakazala iz bednostnega fonda socialnemu uradu mestne občine ljubljanske 35.000 Din za nadaljevanje teh del. Sedaj že spet dela na Gradu 30 brezposelnih, ki bi bili drugače brez kruha, saj je vse delavce izbral mestni socialni urad izmed najpotrebnejših. Polagajo zeleno rušo in utrjujejo pobočja, da deževje ne bo delalo škode in dobimo kmalu najlepše zelene trate. Če bo še kaj ostalo za brezposelne, pride na vrsto tudi ribnik pod Tivolijem, da bo pred evharističnim kongresom vse v redu in lepo okrog njega. Izpustiti bo treba vodo in urediti robove ribnika, na regulacijo ribnika po Plečnikovem načrtu pa seveda še ni mogoče misliti — zaradi denarja in spet denarja.

Avtobusna vožnja v Bruselj

»Putnik« priredi izlet z avtobusom v Bruselj na razstavo. Izletniki odpotujejo v nedeljo 9. junija iz Ljubljane preko Beljaka, Lienza, Toblacha in Inomost. Od tu vodi pot preko Bregenza in Badna v Basel. Od tu se vožnja nadaljuje preko Belforta, Verduna v Reims. Od tu pa preko Monsa v Bruselj.

način izkazati hvaležne za obljubljeno leto-

višče, zelo pozorni in radodarni. Babica je privlekla stare preproge iz žimnico, polno prahu, češ, da bo to za weekend kakor nalašč in da ima še nekaj posode in da nam jo tudi prinese. Teta je prinesla star barvotisk, sliko Oldriha in Božene v širokem, nekoč pozlačenem okviru, staro izrezljano uro s kukavico in prepariranega oskubenega škrlančarja na višnjevi veji. Češ, da bo v koč kakor v logarski hiši. Tašča je prikrevsala z zarjavlim umivalnikom, s polico za lonce in z veliko okroglo pastjo za podgane. Skoraj novo omaro za obleko nam baje da, ko bo hišica zgrajena. Gospodična učiteljica je prihitela z obsežnim zavitkom ter jemala iz njega kos za kosom: veliko sliko Emila Jannigsa, vezeno platno k štedilniku, obtežilnik s cowbayerom na konju, majhen indijanski totem iz lipovega lesa, slovaške pisane, nekoliko poslikane krožnike in ne vem, kaj še vse. Kar v glavi se mi vrtil od vsega tega.

V stanovanju se zaradi teh daril že ne moremo več gibati, oni pa nosijo in nosijo, kakor da bi hoteli vse razdati. Medtem ko odhajajo smetarji iz naše ulice prazni, se koncentriira vsa nepotrebnost šara pri nas. Namesto weekendske hišice bi moral postaviti hangar, da bi bilo v njem prostora za vsa darila teh dobrih ljudi in za nje same. Z ženo si nisva dobra in, kakor se zdi, je razporka to pot neizogibna. Prosil sem za premostitev v Bolinice in nestrpnost čakam na rešitev svoje prošnje. Havlena sem preklel z njegovim domislekom vred. — Zakaj ta osel ni rekel, da je treba weekendsko hišico zgraditi docela po tihem, da bi prijatelji in sorodniki nič ne slutili?...

sana in pride do hišice šele po rafiniranih ovinkih. Njeni dečki so kakor debeli emoki in ne morem verjeti, da so zelo tuberkulozni in da — seveda! — bi jim dva meseca v našem weekendu rešila pri najmanjšem življenju. Zelo nam bo hvaležna, če ji prepuštviva hišico za julij in avgust. — Seveda, tetka! — soglašam in vidim v duhu že te tri male razbojnike, kako nam rušijo to našo še ne zgrajeno hišico.

Tašča in tast sta nam prišla izraziti podobna voščila, samo s to razliko, da nekoliko več zahtevata, namreč, da bi imela v koči na razpolago električno ledenico, plenzjsko pivo in postelje za najboljše žimnicami. Obljubil sem jima tudi to, da bi se izognil morebitnim incidentom v rodbini.

Prijateljica moje žene je dekle romantične narave in ker ima fanta — prav tako romantičnega, bi rada z njim preživela pravljico ljubezni v naši koči. On študira pravo in, če bomo kdaj potrebovali njegove nasvete in njegovo obrambo, nam bo zmerom brezplačno na razpolago. — Kaj naj storim? Z neomoženimi ženskami sem zmerom galanten in tudi v tem primeru ne morem odkloniti. Z nasmehom na ustih sem soglašal in sem celo gospodični želel, da bi svojo pravljico preživela na naši posesti kar najprijetneje...

Vsi ti ljudje, ki so prihajali kar zapovrstjo, bi spravili človeka slabše nature gotovo v grob, toda jaz sem, čeprav nervozen, odolel vsem napadom proti sebi. — Zdaj imajo mojo obljubo in do poletja bom imel mir pred njimi, sem domneval, toda glavni križi s sorodniki in znanci se je šele začel. Vsi so bili, ker so se hoteli na kak

pevaš sentimentalne pesmi o lepi Marioni. In pozimi se lahko voziš v svojo kočico z »dilemami«. — Zakaj torej ne bi gradil?

Zena je bila, kakor sem si takoj mislil, s predlogom zadovoljna ter mi je z največjim veseljem pomagala, da sva dobila prospekte trdk, ki gradijo weekende. Seveda, hotela bi takoj manjšo vilo s klozetom, jedilno shrambo in z vsaj dvema sobama, toda njena skromna želja se niti to pot ne uresniči. Jaz osebno sem za majhno kočico z verando in svetlozelenimi oknicami. Izbrala sva trdko in v krasen prostor na Savavi, dala sva aro in v bližnjih dneh zraste hišica iz temeljev kakor lep jurček iz maha.

O tem ve seveda že vsa ulica. Zena ne pove, česar ne ve, in zlasti, če se more s čim pobahati. Od mame teče k teti, od tete k babici in od babice k prijateljici. Tako prijema kljuko za kljuko in povsod navdušeno pripoveduje o našem weekendu. Ko ji potem začno sorodniki in znanci vračati njene obiske, zvoni na naših vratih nepretrgoma. Ne spominjam se več, kdaj so bili zadnjič pri nas in tudi ne razumem, zakaj prihajajo. Kmalu se mi začne jasiti.

Prva prikrevsa babica z ženine strani: — Zadnjič mi je Emica pravila, da bosie gradil weekendsko hišico... To je domislek! Takoj sem si mislila, da bi lahko poleti za kak teden pogledala tja in si malo ogrela svoj revmatizem. — Da bi vrag tvoj revmatizem — si mislim — zate hišice ne gradim — in ker sem mehak človek in družabno vzgojen, prikimam: — Seveda, kar pridite, babica, zmerom ste nam dobrodošli!

Komaj sem ekspediral babico, prihiteli sta tremi dečki. Ta je nekoliko bolj prebri-

Odmevi

V listu »Völkischer Beobachter« z dne 7. t. m. razpravlja bivši nemški viceadmiral Groos o francoski kolonialni politiki in pomorski strategiji. Groos prihaja do zanimivih zaključkov glede pomanjkljivosti in z njo združenih nevarnosti francoskih kolonialnih posesti, ki se jih danes Francozi sami močno zavedajo. Francija je do sedaj, tako pravi Groos, kolonije samo kopičila, ni se pa pri tem preveč ozirala na njih strateški pomen in vrednost. V potrditev te svoje teze se Groos sklicuje na načrt francoskega admirala Castexa, ki je pred kratkim v posebni monografiji zagovarjal potrebo po preureditvi francoske kolonialne posesti s strateških vidikov. Castex predlaga združitve in utrditve vseh pomembnih kolonij v Afriki, dočim naj bi Francija vse druge manj pomembne dele svojega kolonialnega imperija prostovoljno žrtvovala, ker predstavljajo zanj v strateškem pogledu veliko breme. Avtor, pravi Groos, je mnenja, da ni tako zvani »problem Tihega oceana« za Francijo vreden niti kosti enega samega vojaka. Francija naj ga le prepusti Angležem, Amerikancem, Japoncem in Rusom, ki naj se tam, če se jim zdi, medsebojno davi in požoro. Francija ima druge, težje skrbi v zapadnem kotu Sredozemskega morja in ob Renu. Zato Castex predlaga, naj bi Francija Indokino n. pr. izročila Angležem v zameno za angleške posesti v Srednji Afriki. Amerikanci naj bi si vzeli Antile, če so pripravljeni priznati Franciji protektorat nad republiko Liberijo. Mandat v Siriji pa naj bi namesto Francije dobila Italija, kjer naj bi se ji ne samo nudila prilika, da utiša svojo jezo po ekspanziji, marveč bi obenem še Turki in Arabci poskrbeli za to, da bi se utolazili.

... ki bi ga Mussolini tako rad razvil do najvišje potence. Namesto vseh teh nepotrebnih in v strateškem pogledu izpostavljenih in nevarnih točk, naj bi Francija rajši koncentrirala vse svoje kolonialne poglede na Afriko, ki naj jo združi in poveže v močan kolonialni imperij neprecenljive vrednosti. Severno in srednje Afriko naj bi spojila z veliko transaharsko železnico, ki bi tudi bolj oddaljene afriške posesti približala domovini, saj je alžirska obala oddaljena od Marseillesa komaj 400 morskih milj, dočim znaša razdalja do Saigona (v Tihem oceanu) celih 7500 m. milj. V primeru vojnih zapletov bi Francija teh svojih tako oddaljenih kolonij prav gotovo ne mogla braniti. — Nemci, ki se zde tako zaskrbljeni nad temi francoskimi kolonialnimi problemi, bi se vseeno tudi teh tako oddaljenih francoskih kolonij prav gotovo ne branili. —

O nacionalno-socialistični propagandi v tujici objavlja »Prager Presse« z dne 9. t. m. lopis iz Zürich, ki se glasi: »Mlado-liberalno gibanje v Švici je pred nekaj dnevi sprejelo na svojem zborovanju v Aarau ostro resolucijo proti gibanju kljukastega križa, ki je bilo v Švico importirano iz Rajha: Mlado liberalno gibanje Švice, pravi resolucija, vidi v obstoju nacionalno-socialističnih krajevnih skupin v Švici po zaprezi voditeljev teh skupin k brezpozgovni poslušnosti Hitlerju in s tem njegovemu programu, s čimer so se zavezali, da bodo slej ko prej zahtevali združitve vseh Nemcev na temelju pravice do samoodločbe v veliko Nemčijo, veliko zlorabo svobode združevanja in nezasišlan napad na našo samostojnost. Zato zahteva takojšnje prepoved švicarske skupine nacionalno-socialistične nemške delavske stranke in izgon njenega voditelja Gustloffa v Davosu. Mlado-liberalno gibanje Švice je razen tega z zgražanjem zvedelo o čedalje bolj pogostem pošiljanju tujih ovađuhov in tajnih policistov na švicarska tla. Izjavlja, da je srečano pripravljeno delati na obrambi akciji ljudstva, ki naj bo podvzeta v tesni zvezi z oblastmi.«

Pod naslovom »Nemška reakcija na ženevsko resolucijo« prinaša varšavski list »Kurjer Poranny« poročilo svojega berlinskega dopisnika, v katerem ugotavlja, da govore v Nemčiji z zagrenjenostjo, če ne celo z očitki, o poljskem stališču. List je mnenja, da bi bilo povsem napačno razlagati si stališče zunanjega ministra Becka v luči pritiska zapadnih velesil, in to prav tako, kakor bi bilo napačno fantazirati o poljsko-nemški vojaški zvezi. Politika velesil, ki jo vodi Poljska, služi dvema namenoma: interesom Poljske in miru. Če bo to Berlin uvidel, ne bo v bodoče nič več oviralo nadaljnjega razvoja poljsko-nemških odnosov.

V svrhu čim večjega zblizanja med romanskimi narodi je začel v Parizu izhajati nov list pod imenom »Mi Latineci«, ki bo izhajal tedensko. Iz prve številke se vidi, da bo list razpravljal o vseh vprašanih, ki se tičejo romanskih narodov, pred vsem pa o francosko-italijanskih zadevah. List posveča pozornost tudi Romuniji.

O tem, kaj je prav za prav nacionalni nacionalizem v Nemčiji, piše na uvodnem mestu »Prager Presse« z dne 16. t. m. List prinaša dopis svojega berlinskega dopisnika, ki pripominja med drugim: »Če bi vprašali 32 okrožnih voditeljev NSDAP, kaj je nacionalni socializem, bi prejeli 32 različnih odgovorov — tako je rešil uganko nacionalno-socialističnega uspeha ugleden funkcionar nacionalno-socialistične stranke, ki nam je podal to izjavo. Ključasti križ ni privedel k zmagi jasnosti in zaključnosti brezkompromisnega svetovnega nazora, marveč baš obratno dejstvo, da primanju vsake preciznosti in da je podana možnost kakršnekoli interpretacije nacionalnega socializma.

Sport

PRED NADALJEVANJEM LIGASKEH TEKEM V LJUBLJANI

V Ljubljani se bosta srečala v nedeljo Primorje in sarajevska Slavija. Moštvo gostja je najbolj nepreračunljiva enajstorka in pada pri letošnjem tekmovalstvu iz estrema v ekstrem. Eno nedeljo zaigra sijajno, da premaga še tako močno ligaske moštvo, a osem dni pozneje pade popolnoma iz koncepta tako, da moštva ni za prepoznati. Tako je slavilo moštvo Slavije uspeh nad beograjsko Jugoslavijo, nad zagrebškima Haškom in Gradjskim, celo Concordiji je odnesla iz Zagreba dragoceno točko. Minulo nedeljo pa je doživelo moštvo naravnost katastrofalen poraz v Splitu, kjer jo je Hajduk premagal z 10:1. Nihče pa se ne bo čudil, ako bo revanš v Sarajevu prinesel Hajduku poraz, kateremu v tem mestu ni bila sreča mila.

A naš ligaš? Pripravljen mora biti na težko borbo s tem tako muhastim nasprotnikom. Spominja naj se, kako je pred dvema letoma premagal isto Slavijo v Sarajevu, a doma ji moral prepustiti obe točki. Zavedati se pa tudi mora, da je zanj v nedeljo ta tekma odločilnega pomena za nadaljni obstoj v nacionalni ligi. Če mu odnese Slavija obe dragoceni točki, se je bati najhujšega.

PROPAGANDNI LAHKOATLETSKI MITING PRIMORJA

V soboto ob 15:30, prične lahkoatletski propagandni miting Primorja, ki bo obenem tudi služil za pregled naših atletov za lahkoatletsko reprezentanco, ki nastopi 26. t. m. proti oni iz Beograda.

Sobotni program obsega tele discipline: 100 m sen. in jun. C., met krogla, 400 m, skok v daljino sen. in jun. C., met diska, sen. in jun. C., 5000 m, skok v višino sen. in jun. C., 1500 m, sen. in jun. C. in stafeto 4x100 m.

Glede na važnost tega mitinga lahko pričakujemo ostro borbo, posebno za prva mesta.

PRIPRAVE ZA OLIMPIJSKI DAN

Glede na tretji olimpijski dan, ki bo na podlagi odloka ministrstva za telesno vzgojo 2. junija t. l. v vsej kraljevini v Jugoslaviji, je olimpijski odbor poslal odborom v posameznih krajih poziv, da se lotijo dela za čim boljšo organizacijo in uspeh, ter da zbero finančna sredstva za olimpijski fond. Pristojne sportne zveze in savez Sokola kraljevine Jugoslavije so dobili vprašalne pole, na katerih imajo izpolniti podatke glede na udeležbo na olimpiadi leta 1936. v Berlinu. Nekatere zveze so že poslale odgovore, druge pa morajo to storiti v najkrajšem času, tako da se bo vedelo, kakšna bo številna moč jugoslovanske reprezentance.

Jugoslovanski olimpijski odbor opozarja vse organizacije umetnikov, gradbenikov itd., da bo na olimpiadi leta 1936. v Berlinu tudi natečaj v slikarstvu, grafiki, kiparstvu, pesništvu, glasbi in glede načrtov gradnje. Točne podatke, ki so jih sestavili prireditelji v francosčini in nemščini, pošlje na željo jugoslovanski olimpijski odbor v Zagrebu, Radičev trg 2.

—s ASK Primorje (Lahkoatletska sekcija). Danes ob 20. v tajništvu Tyrševa cesta 36, preje

Narodna prosveta, pritičje, kratka in važna seja sekcijejskega odbora. Udeležba vseh odbornikov obvezna. Odbor za izvedbo proslave 15-letnice. Ob 21. uri istotam važna seja zaradi referata delegata, ki se je vrnil iz Beograda. Udeležba vseh odbornikov poželjna in potrebna.

—s ASK Primorje (Lahkoatletska sekcija). Pozivajo se vsi lahko atleti, da startajo na klubovem mitingu, istočasno izbirnem mitingu za postavitev reprezentance Ljubljane v soboto, 18. t. m. ob 15.30 in nedeljo dopoldne ob 9.30. Vsakokrat morajo biti v garderobi najpozneje pol ure pred pričetkom tekmovalja in sporočiti trenerju discipline, v kateri bodo nastopili.

DROBNE SPORTNE VESTI

Naša hazenska reprezentanca je tik pred odhodom na Poljsko dobila iz Varšave obvestilo, da zaradi smrti maršala Pilsudskega ne bo na Poljskem 6 tednov nobenih sportnih prireditev. Turneja po Poljskem bo zato najbrže šele julija.

Zenevski Servete, ki je momentano na 2. mestu švicarske nacionalne lige, gostuje v juniju v Beogradu proti Jugoslaviji in BSK-u.

Harald Andersson, oficijalni svetovni rekord v metu diska je dosegel na nekem mitingu v Sundhornu met 49'56 in 49'61 metra.

Japonsko olimpijsko moštvo, ki bo šlo na Olimpiado v Berlin japonski olimpijski komite. Stroške, ki so preračunjeni na 1 in četrt milijona jenov, bodo zbrali s podporo prosvetnega ministrstva, globoko vžep pa bodo posegli tudi petični prijatelji sporta. Priporočamo v posnemanje!

12. etapa kolesarske dirke okrog Španije, je prinesla sledečo klasifikacijo: 1. Adam 10:01:18. 2. Max Bulla 10:02:13. 3. G. Deloor. 4. Figueras. 5. Molinar.

V Moskvi je pri nekem plavalnem mitingu dosegel Borisov na 400 m hrbtno izvrsten čas 5:24,8, torej zelo blizu svetovnemu rekordur. Alešina pa je splavala isto progo v 6:07,2, čas ki je boljši ko oficijalni svetovni rekord.

1.250.000 frankov je znašal inkaso nedeljske meddržavne tekme Holandija: Belgija. Po tej zmagi (2:0) je Holandija zmagala od 54 tekem v 28 tih, v 17 tih so zmagali Belgijci, 9 pa je bilo neodločenih. Score 131:98 Holandijo.

V velikih avtomobilskih dirkah za »Grand prix« Tripolisa je zasedel prvo mesto: Caracciola na Mercedes-Benzu, drugo Varzi na Auto-Unionu, tretje Fagioli na Mercedes-Benzu, četrti Nuvolari na Alfa Romeu. Slovitemu nemškemu dirkaču Hansu Stucku se je pri tej dirki nenadoma vnel avto, tako, da se je le z naglim skokom iz voza rešil.

Dunajski Rapid, se je z zmago (5:3) nad Wiener Sportklubom, kvalificiral za pokalni semifinale, ravno tako kot v Budimpešti Hungaria z zmago (5:0) nad Kispestom za madjarski pokalni semifinale.

Z 10:2 (4:1) je zmagala v Liverpoolu reprezentanca Anglije nad kombinacijo Irsko-Wales. Hampson (Blackpool) je zabil 4 gole.

Zopetni svetovni prvak je postal v lahki teži Italio-Američan Tony Canzoneri s tem, da je v 15 rundah po točkah premagal Lou Ambersa.

Manchester City je bil včeraj premagan od dunajske Austrije s 3:4 (1:0).

Sokolstvo

Svetovni in olimpijski prvaki pred olimpijado 1936

Gospod Miroslav Ambrožič, načelnik Saveza SKJ, nam je poslal k članku, ki smo ga priobčili pod zgornjim naslovom naslednje pojasnilo:

Macanovičev članek, ki ste ga priobčili pod zgornjim naslovom, ima nekaj netočnosti, ki se tičejo tudi moje osebe, ker vzbujajo pri vsakem neinformiranem bralcu

občutek, da savezno vodstvo v zadnjih letih, ko sem bil načelnik jaz, ni izvršilo svoje dolžnosti v pogledu gojitve mednarodnih tekem. Na enem mestu je to tudi čisto določno izraženo, češ, da bo to, kar je bilo zamujenega, popravljeno.

Omejujem se samo na ono, kar se v članku tiče mene, in ugotavljam: 1. Na tekmi za slovansko prvenstvo v Pragi leta 1932 smo nastopili oslabiljeni zaradi tega,

Kultura

Pred koncem sezone v drami

Letošnja sezona je bila obdarovana z raznimi težavami. Poleg finančnega razloga, ki tare uspeha našega gledališča, je usoda prinesla še polno drugih, večjih ali manjših slučajev, ki so zavirali delo, vsled česar gledališče ni trpelo samo na svojem materialnem, ampak tudi na svojem kulturnem uspehu, kar kažejo razni slučajji, od katerih je najbolj grotesken n. pr. ta, da so za božič igrali Velikonoč, za velikonoč Slehernika in za šmarnice Pasijon. Zaradi tega repertoar ni bil samo videti raztrgan in nepopoln, ampak je skoro tak res bil. Upamo, da se bo prihodnja sezona dvignila v vsakem oziru, saj je naša drama zdaj dobila svojega gledališkega tajnika in dramaturga Josipa Vidmarja, čigar delo se bo — upati je — s pridom poznalo v novi sezoni. Razveseljivo dejstvo je, da je drama leto sprejela tri slovenske premiere: Šorlijeve »Blodnje ognje«, Kreftove »Malomeščane«, ki sta imeli lep uspeh, in pa Vombbergerjevo »Zlato telec«, ki bo tudi gotovo zmagalo, ker je za oder dobro pisano, ima krepak jezik in je v izkušnih rokah režiserja Skrbinskega. Res je sicer, da bi uprava lahko brez skrbi opustila katero izmed igranih del tujih avtorjev, vendar so — poleg teh slovenskih novih predstav — bile zelo pomembne slovenske: Cankarjevi »Hlapci« in Linhartov »Matiček se žen« pa tudi Strindbergova Velika noč Shakespearov »Beneški trgovec« in druge, vsled česar lahko zadržimo, da je gledališče svoje kulturno poslanstvo izpolnilo kljub nekaterim pogoškam. Želimo pa, da se v prihodnji sezoni to poslanstvo še poglobi, da bo naša drama res hram umetnosti. Pozabiti ne smemo naših igralcev, ki — kakor ena sama družina — z roko v roki grade oderske predstave. Njim gre za omenjeni uspeh prva zasluga. Statistiko predstav in del pa prinesemo po koncu sezone. SA.

Petdesetletnica Strossmayerjeve galerije

V petek 17. t. m. se je začela proslava 50letnice otvoritve Strossmayerjeve akademije; ob tej priliki je izšla knjiga »Spomenica«, ki vsebuje govora Rakega in J. Juraja Strossmayerja l. 1884., govor predsednika Akademije dr. A. Bazale o pomenu umetnosti v življenju naroda, predavanje ravnatelja Umetniške akademije dr. A. Schneiderja »Strossmayer kot zbiralec umetnin« in dr. Na proslavo je pozvanih okrog 50 domačih in tujih slovenskih umetniških ustanov in pa vse slovanske akademije. Narodno galerijo v Ljubljani zastopata upravnik Ivan Zorman in slikar Saša Santel. Slovensko Matico in Znanstveno društvo za humanistične vede pa dr. Dragotin Lončar. Proslava bo trajala do 19. t. m. SA.

—k Kulturni drobci. Max Reinhart prosi za ameriško državljanstvo. Franc Molnar je dokončal novo veseloigro »Velika ljubzen« iz današnjega budimpeštanskega življenja, Richard Strauß je dovršil novo opero »Molčeca žena«.

—k Nemške državne Schillerjeve nagrade v znesku 7000 mark. letos niso dodelili nikomur. Schillerjevo nagrado dobi živeči pisatelj, ki je napisal najboljšo dramsko delo. Da letos ni bila podeljena, so motivirali s tem, da bi prišel v poštev le v nacionalno-socialističnem duhu ustvarjajoči pisatelj, da pa v nobenem dosedaj izišlem delu ni take izrazite odlike. Denar bo razdeljen med siromašne pisatelje.

—k Sava Todorovič, eden najbolj znanih in priljubljenih srbskih gledaliških umetnikov stare generacije, je umrl v svojem 73. letu. V beograjskem gledališču je deloval od 1. marca 1887. Igral je kot gost tudi že v Ljubljani.

—k 50letnici smrti Viktorja Hugoja proslavi prosvetno ministrstvo v Franciji s prireditvami v državnih gledališčih, proslavami na grobu itd. Proslave se začnejo sredi maja in bodo trajale do srede junija.

ker se te tekme niso hoteli udeležiti starejši tekmovalci. Vodstva v tem primeru ne zadene nobena krivda. 2. V Los Angeles nismo šli zaradi tega, ker za primerno reprezentanco ni bilo na razpolago potrebnih sredstev. Ta primer sem točno obrazložil v »Jutru« že leta 1932. 3. Nastop na mednarodni tekmi v Budimpešti se nam ni »izjalovila«, ker se ga po svoji lastni volji nismo udeležili. Priznam, da je bil predlog za neudeležbo moj, in bi me bilo danes sram, če bi ne bil stavil tega predloga. Kar pa se tiče pripravljenosti naših tekmovalcev za to tekmo, ugotavljam, da naši mednarodni tekmovalci še za nobeno tekmo niso bili tako dobro pripravljeni, kakor baš za to. Novo je bilo v tem primeru še to, da smo imeli prvikrat enako dobro pripravljeno tudi žensko vrsto.

—: Sokolsko društvo Kranj priredi ob svoji sedemdesetletnici akademijo v soboto, 18. maja ob pol 21. uri pred Narodnim domom, v nedeljo, 19. t. m. pa ob pol 16. uri nastop na letnem telovadišču. K obema prireditvama vabimo. Zdravo!

—: Sokolsko društvo Ljubljana III poziva vse članstvo, naraščaj in deco, da se udeležijo v čim večjem številu slavnosti ob priliki razviti dečjega prapora Sokola I. Tabor, ki se vrši v nedeljo dne 19. maja 1935 ob 10. uri dopoldne v telovadnici Sokola I. Tabor. Udeležba je obvezna za vse oddelke v slavnostnih krogih (članice in ženski naraščaj v telovadnih krogih). Zbirališče ob 9. uri dopoldne na našem letnem telovadišču, odkoder je skupni odhod. Zdravo! Načelstvo.

—: »Ljubljanski Sokola« vabi članstvo obojega spola, da se udeležijo v čim večjem številu svečanosti razviti dečjega prapora Sokola I. in sicer članske akademije v soboto 18. maja, svečane predaje in razviti prapora v nedeljo 19. maja dopoldne, mladinske akademije istega dne popoldne in družabnega sestanka zvečer. Zlasti pa pozivamo one, ki imajo svečani krog, da se zanesljivo udeležijo nedeljske dopoldanske prireditve in spreveda v kroju. — Članice ki nimajo svečanega kroja, se lahko udeležijo spreveda v telovadnem kroju, enako tudi naraščajnice. Zbor članstva, naraščaja in dece za spreved, bo na Taboru takoj po razviti prapora. — Podroben spored je razviden iz dnevnikov.

—: Tombola, katero je imelo prirediti Sokolsko društvo Ljubljana III., dne 19. t. m. se bo vršila 2. junija t. l. to pa radi tega, ker bo v nedeljo 19. t. m. predaja in razviti prapora, katerega podari Sokolska deca iz Prage, sokolski deci na Taboru.

—: Sokolsko društvo Kranj praznuje 70letnico prve ustanovitve, oziroma 40letnico neprekinjenega dela v srečo Gorenjske. Ob vstopu v jubilejno leto je zasadiło 17. decembra v Sokolskem parku lipo v trajen spomin na blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in v spomin za zvesto izpolnjevanje poslednjega naročila Kralja-Mučenika. Ozelnela je lipo in sokolski oddelki so končali svoje zimsko delo v telovadnici ter pripravili akademijo in nastop kot svojo drugo prireditev v jubilejnem letu. Akademija bo v soboto, 18. maja ob pol 21. uri pred Narodnim domom; nastopili bodo člani, članice, moški in ženski naraščaj. V nedeljo, 19. maja bo ob pol 16. uri na letnem telovadišču nastop vseh društvenih oddelkov z letošnjimi župnimi vajami. Sokolski deci so se pridružili vsi učenci in učenke narodnih šol. S posebnimi vajami bodo nastopili pod vodstvom svojih telesnovzgojnih vodnikov in vodnic dijaki in dijakinje realne gimnazije. Obrtnim in trgovskim učenkam se bodo pridružili letos tudi obrtni in trgovski učenci, ki nočejo zaostajati za svojimi vrstnicami. Nastop bo torej manifestacija telesnovzgojnega dela mladine, ki si v Kranju bistri duha in se usposablja za življenje. Pred nastopom bo poklonila deca društvenemu praporu ob 35letnici razviti spominski trak z uvezeno oporoko Viteškega kralja: Čuvajte Jugoslavijo! Nastopilo bo 1100 oseb, spremljali jih bosta godbi »Triglavskega« polka in Kranjskega glasbenega društva.

Kmetska mladina

—m Ivanjkovec. Dramatski odsek Društva kmetskih fantov in deklet od Sv. Bolfenke gostuje pri nas prihodnjo nedeljo dne 19. t. m. s Petrovičovo vaško veseloigro: »Ploha«. Predstava bo v Petrovarjevi dvorani ob pol 3. popoldne. Vabimo k obilni udeležbi!

—m Sv. Bolfenk pri Središču. Dne 7. julija t. l. priredi naše Društvo kmetskih fantov in deklet svojo vsakoletno tekmo žanjie na Vitano, združeno z dirko kolesarjev, zborovanjem itd. ter prosi vsa sosednja društva, da ta dan ne prirejajo svojih prireditev, ampak se udeležijo naše. Obisk bomo pa ob vsaki priložnosti radi volje vrnili.

—m Ptuj. Na binkoštni ponedeljek dne 10. junija priredi Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet za ptujsko okrožje izlet na Boč. Poleg naših društev se izleta udeležijo tudi Konjski in Celjski pododbor. Podroben program in navodila sledijo.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pisnena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

Špeletič Albert

sobno slikarstvo

Ljubljana

Emonska 25

Telefon 3175

Kako bo vlada pomagala kmetu

Programatična izjava kmetijskega ministra dr. Jankovića

Kmetijski minister dr. Janković je sprejel v četrtrek popoldne v svojem kabinetu novinarje in jim dal tole izjavo:

Našo javnost stalno zanimajo politična vprašanja. Volitve zmerom odtrgajo narod od njegovih realnih poslov in ga spravijo v nekakšno vročico. Ta vročica je minula in lotiti se moramo velikih nalog, ki jih zahtevata naša gospodarska in socialna obnova. Vse politično delo je zvezano in odvisno od gospodarskega razvoja v državi. Mnogo političnih nezadovoljstev je dejansko samo posledica težkega gospodarskega stanja širokih množic, zlasti kmeta. Naša največja naloga je, da najenergičneje uresničimo one gospodarske obljube, ki so bile dane v volilni agitaciji in ki bodo temelj novega družabnega življenja, ki mu posveča vso pozornost današnja vlada Bogoljuba Jevtića.

Temelj, pri katerem je treba začeti, je kmet. Po številu prebivalstva, po številu v gospodarstvu zaposlenih, po številu konsumentov in po fiskalnemu pomenu kmet in kmetijstvo nimata tekmeča v naši državi.

Cene kmetijskih pridelkov je treba dvigniti

Ker poznamo današnji težki položaj našega poljedelstva in kmeta, moramo poudariti, da so današnje cene poljskih pridelkov tako nizke, da kmetu onemogočajo še celo tako življenje, kakor ga ima najsiromašnejši delavec kateregakoli poklica. Težke kreditne razmere in druga bremena še bolj otežujejo hudo stanje našega kmeta in ga postavljajo v brezizhoden položaj gospodarske bede. Mnogo se je o tem problemu govorilo in mnogo teoretiziralo. Enim se zdi to vprašanje izredno težko in mislijo, da ga je skoraj nemogoče v naši državi urediti. Drugi spet mislijo, da je nemogoče reševati to vprašanje ločeno od drugih gospodarskih vprašanj. Pri tem poudarjajo, da je nepravilno reševati to vprašanje posebej za kmeta in posebej za obrtnika, trgovca in druge.

Program kmetijskega ministra

Vsi ti pozabljajo žrtve, ki so za druge že storjene, in potrebo zdravljenja zla pri korenju. Mi poudarjamo, da je temeljni vzrok krize kmetijske kriza in zato se je treba v prvi vrsti lotiti reševanja te krize. Zato je nujen in neodločljiv program, ki ga postavlja kmetijsko ministrstvo, in sicer:

- 1.) prodajne cene kmetijskih pridelkov je treba povzročiti do višine rentabilnosti in ugodne prodaje,
- 2.) organizacijo pridelovanja prirediti po zahtevah tržišč, tako glede kakovosti kakor glede množine,
- 3.) urediti je treba organizacijo kmetijskih kreditov in likvidacijo starih kmetijskih dolgov,
- 4.) organizacija prodaje kmetijskih pridelkov na notranjih in zunanjih tržiščih.

Niti eno izmed teh vprašanj ni tako težko, da jih ne bi mogli v naši državi tako rešiti, kakor zahtevajo koristi kmeta in širokih množic. Saj smo naposled prav za to tu, da uredimo vse probleme, ki tako mučijo najzdravejše osnove in temelje našega naroda.

Problem zvižanja cen kmetijskih pridelkov je na vsem svetu pereč. Enako je važen tako za državo uvoznice kmetijskih pridelkov kakor za izvoznice. Mi spadamo v vrsto enih in drugih, ker smo pridelovalci i za notranja i za zunanja tržišča. Skoraj nobena država ni doslej opustila prilike, da se loti ureditve tega problema in da, če treba, v ta namen žrtvuje neverjetno velika materialna sredstva. Pri nas ni vprašanje samo v velikem pospeševanju izvoza, temveč tudi v tem, da mora tudi notranja poraba dati kmetu zadovoljive cene. Da, zaščitite so te cene potrebne prav tako kakor obrtniški in industrijski izdelki, ki so zaščiteni z visokimi carinami in ugodnostnimi cenami, da lahko delajo in prodajajo po rentabilnejših cenah, pogosto po takih cenah, kakršne ne bi bile, če bi se blago uvažalo. Enako in po istih načelih socialne pravičnosti se mora našemu kmetu zagotoviti, da mu notranji potrošnik plača ustrezajočo ceno. Nikogar ni v naši državi, ki ne bi zmoget, če bi se kruh nekoliko podražil. Tudi ne bo protesta, če postane meso in jajca dražje kakor danes. Nasprotno, tudi najsiromašnejši potrošnik mesa bo izprevidel krivico, da za nekaj dinarjev kupi od kmeta košarice jajc ali drugih njegovih pridelkov. Zato se zahteva, da vsi družabni sloji vsak po svoje sodelujejo pri tem povišanju cen v korist kmeta, ki jim bo to bogato povrnil kot kupovalce ali pa fiskalni obvezanec. Če je kmet bogat, je bogata tudi država, srečen obrtnik, delavec, trgovec in drugi.

Pri nas je najtežje vprašanje nizkih cen zaradi prebitkov blaga, ki posebno hudo tišče cene navzdol. Odstranitev teh prebitkov z organizacijo prodaje in sistematičnega dela bo ena izmed naših prvih nalog.

Zgradili se bodo silosi

Pšenica in kornuza so naša prva skrb. Zato se bomo kar najenergičneje lotili ureditve teh vprašanj. Zgradba silosov, ki bodo omogočili lahko

in poceni ureditev prebitkov na tržišču in pravilno razmerje pri razdelitvi teh prebitkov, je po trditvi najboljših strokovnjakov najnujnejša potreba. Z ureditvijo tega vprašanja bomo odstranili spekulacijo na račun kmeta in materialne žrtve bodo potem v korist kmetu in ne raznih posredovalcev, ki žele vsako neredno gospodarsko stanje izkoristiti zase. Gradnja silosov je na dnevnem redu.

Proti etatizmu in monopolnemu birokratizmu

S tem v zvezi so tudi ukrepi, ki jih bomo izdali za likvidacijo starega in za organizacijo novega življenja. V tem vprašanju bodo skušali pridobiti vse naše gospodarske organizacije, združene in izvoznike, in zaposliti vse svoje strokovne sile. Proti etatizmu smo odločno, prav tako pa tudi proti monopolnemu birokratizmu, ki pod plaščem zaščite državnih interesov skrbi samo za lastne cilje. Zatem bomo ustvarili organizacijo z združevanjem dosedanjih organizacij, poiskali bomo sodelovanje vseh in vsakogar in dovolili kontrolo vseh organizacij in vse javnosti. Odveč je, da bi ta posel izročili kakšni privilegirani izvozniki, ki je postala svet zase in ki je izključila sodelovanje vseh znanih organizacij.

Živina in živinski izdelki so prav tako velika skrb, ki ji moramo posvetiti vso svojo pozornost in omogočiti njihov izvoz tudi z največjimi žrtvami. Posebna pozornost velja v tem oziru vzhodnim tržiščem, ki lahko pokupijo velike količine živine iz Južne Srbije, Bosne in Hercegovine, ki s svojimi količinami in slabejšo kvaliteto pobijajo cene boljše kvalitete iz severnih krajev.

Ni manjšo pažnjo bo treba posvetiti tudi drugim deželnim pridelkom. Odveč je nadaljno govorjenje in brezpredmetno razpravljanje o krizi vinogradništva, sadjarstva in drugih vejah kmetijstva! Čas je, da ta vprašanja rešimo. Podobno pozornost zaslužijo tudi druga manjša gospodarska področja. Ukrepi, ki jih je v tem oziru že izdala kraljevska vlada, n. pr. glede pridelovanja oljnatega semena in olajšave za proizvodnjo domače ribe, že kažejo pot k organiziranju proizvodnji in v novo dobo gospodarske preusmeritve in organizacije.

Uvoz mora pospeševati izvoz

V mednarodni trgovini se čedalje bolj uveljavlja sistem kompenzacij, odnosno gesla: »Kupim, ako kupiš!« Zato moramo posvetiti največjo pozornost uvozu, ker je podlaga za kompenzacije

in olajšave našega kmetijstva. Ne moremo več dovoliti, da bi bil uvoz neorganiziran, če želimo organizirati izvoz in prodajo svojih pridelkov. Odkrito si moramo priznati, da sedanja organizacija kmetijske proizvodnje na domačih in tujih tržiščih ne ustreza našim potrebam, ne tistim, ki jih zahteva bodoča kmetijska politika.

Dobra organizacija pridelovanja in prodaje v korist pridelovalcev v sedanjosti in bodočnosti predpostavlja obenem likvidacijo starih hudih obvez in nove ugodne kredite.

Vprašanje kmetijskih dolgov

Vprašanje znižanja dolgov ne more ostati predmet neskončnih časopisnih razprav in dolgega proučevanja v parlamentu. Treba ga je urediti z delom. Kreditne ustanove vseh vrst, državne in samoupravne, banke in druge ustanove morajo doumeti, da gospodarsko stanje kmetovalca ne ustreza njegovi zadolženosti in da je zaradi tega v obojestranskem interesu, da se to vprašanje končno likvidira. Samovoljno izračunavanje gospodarske sile kmetovalca v zvezi z izplačilom njegovih dolgov so le želje kreditorjev, ki se še niso mogli pomiriti s pravim stanjem kmetovalca in s potrebo, da tudi oni nekaj žrtvujejo od tega, pri čemer so doslej zaslužili.

Razdolžitve kmetovalcev se mora ravnati po obliki kredita, pogojih obvez in obrestni meri, po kateri je dozdaj plačeval. Krivičnost dosedanjega zakonodavstva je v tem, da je na enak način obravnavalo zelenake in dobre upnike. Ali bodo upniki sami predlagali znižanje svojih terjatev ali pa hočejo sprejeti stodoletno vrednostne papirje z malo obrestno mero in dolgoročnim odplačilom, bo odvisno od gospodarsko zdravega razumevanja teh interesov. Vsi ne morejo biti zadovoljni z rešitvijo tega vprašanja.

Novi in ugodni krediti so bistvene važnosti za obnovo našega celokupnega gospodarstva.

Politiko PABA in drugih denarnih zavodov nasproti našemu kmetovalcu in gospodarstveniku je treba v raznih ozirih izpremeniti. Mali kmetovalec predstavlja našo največjo življenjsko in gospodarsko silo. Dozdaj je bil izven rosnega dežja, ki so ga sipali naši največji denarni zavodi. Svoje kredite je večinoma prejemal iz tretje in četrte roke pod hudimi zelenaki in pogoji, ki jih ni mogel ne plačati, ne vrniti iz dohodkov svojih pridelkov. Potrebni so mu eneni, nagli in lahko dosegljivi krediti. Kmetovalec, ki ga potrebuje, naj ga ne dobi samo, če ima hipotekno podlago, temveč naj mu bo dostopen tudi tedaj, če njegova moralna in delovna sposobnost dopušča možnost, da ga bo iz svojih dohodkov vrnil. Znani način Reifeisenskega kredita je v veljavi po vsem svetu. To je dokaz, da nam izkušnja in praksa kažejo smer našega bodočega dela.

Čisto politiziranje naj se umakne gospodarskemu delu, ki naj nadomesti politično obračunavanje. Pravilno reševanje teh gospodarskih vprašanj bo samo od sebe rešilo tudi vsa druga gospodarska in socialna vprašanja v korist in zadovoljstvo vseh slojev našega naroda.

Državni dohodki in izdatki v letu 1934-35

Finančno ministrstvo je objavilo v »Službenih novinah« pregled državnih dohodkov in izdatkov za marec in za vse preteklo proračunsko leto.

Po proračunu splošne uprave so znašali vsi izdatki v marcu 515.050.568 Din, to je 89,39% od proračunanih. Proračun je bil prekoračen pri pokojninah za 4,32%, invalidninah za 30,07 odst. in notranjem ministertvu za 0,29%.

Izdatki državnih podjetij pa so znašali v marcu 221.147.981 ali 81,48% predvidenih.

Dohodki po proračunu splošne uprave pa so znašali 549.723.456 ali 95,40% proračunanih.

Dohodki državnih podjetij pa so znašali v marcu 221.147.981, proračunani pa so bili na 271.408.038 Din.

V proračunskem letu 1934/35:

Izdatki po proračunu splošne državne uprave so znašali skupno 6.132,9 milijonov Din in je znašal prihranek 11,30%. Prekoračen je bil proračun pokojnin za 7,63% in znašajo izdatki za pokojnine 1.073,3 milijonov Din. Ta velik izdatek nujno zahteva, da se glede upokojevanja uvede potrebna reforma. Nobeno ministertvo ni prekoračilo po proračunu predvidenih izdatkov in celo vojno ministertvo je uporabilo le 77,88% po proračunu določenih kreditov.

Dohodki po proračunu splošne uprave pa so

znašali skupno 6.775.655.531 Din ali 97,99%. Proračun je bil skoraj v celoti dosežen.

Neposredni davki so dali skupno 2.190,25 milijonov, po proračunu pa bi morali dati 2280,00 milijonov. V času težke gospodarske krize pač zadovoljiv efekt.

Od neposrednih davkov so dale trošarine (vse v milijonih) 804,3 (+ 0,54%), takse 916,9 (- 17,02%), carine 658,1 (+ 1,26%), monopoli (presežek dohodkov) 1523,9 (+ 1,26%), razni manjši dohodki 107,6 (- 24,96%), drž. železnice 317,4 (+ 106,39%), poštni oddelek 122,6 (ali - 79,89%), Poštna hranilnica 35,19 (- 40,54%), Drž. hip. banka 37,9 (+ 8,35%), žume 33,4 (ali + 22,27%), rudniki 10,8 (- 76,95%) itd.

Niso pa tu všteti še dohodki od nekaterih državnih posestev in tudi nekatera podjetja še niso izročila vsega denarja državi blagajni, ker so porabila denar za kritje svojih zapadlih obveznosti.

Državna podjetja pa so imela skupno izdatkov 2.735.810.532 Din ali 84% po proračunu predvidenih, dočim so znašali vsi njihovi dohodki 2.735,8 milijonov Din, a bi morali znašati po proračunu 3256,8 milijonov Din.

Vsota vseh letetih dolgov znaša 444 milijonov, od katerih odpade na splošno državno upravo 239,4, na državna podjetja pa 204,5 milijonov Din. Za proračunsko leto 1933/34. pa so bile plačane vse državne obveznosti.

Brezposelnost v naši državi

Po uradnih podatkih javnih borz dela je bilo v Jugoslaviji 1. maja t. l. 16.778 brezposelnih delavcev. Na področju javne borze dela v Beogradu jih je bilo 2469, in sicer 2155 moških in 314 žensk, na področju zagrebske javne borze dela 5371, in sicer 4391 moških in 980 žensk. Na področju javne borze dela v Ljubljani 5515, in sicer 4276 moških in 1239 žensk, na področju sarajevske borze 1675, in sicer 1505 moških in 170 žensk. Na področju javne borze dela v Novem Sadu 1209, in sicer 806 moških in 403 žensk, na področju javne borze dela v Splitu pa 539, in sicer 496 moških in 43 žensk.

Največ brezposelnih je bilo dninarjev, in sicer 3864, brezposelnih delavcev v oblačilni in obut-

veni industriji je bilo 1274, poljskih delavcev pa 1268.

Po poročilu osrednje uprave za posredovanje dela v Beogradu je aprila meseca iskalo dela pri vseh javnih borzah dela v državi 23.968 moških in 5149 žensk, skupno 29.117 oseb. Med brezposelnimi iz prejšnjega meseca je bilo moških brezposelnih 46.847 in 9328 žensk, skupno 56.175 oseb. Koncem meseca aprila je ostalo brezposelnih 13.130 moških in 2982 žensk, skupno 16.112 oseb. Ponudb za delo je bilo pri javnih borzah dela za 2267 moških in 159 žensk, skupno za 3858 oseb. Podpora je prejelo 11.706 brezposelnih delavcev. Izplačano so dobili skupaj 1.024.473,50 Din.

Radio

Sobota, 18. maja.

Ljubljana: 12.00: Spomin v roke! Da vam pove — naslove in soliste te! (Nekaj ugank na ploščah) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.20: Nadaljevanje ugank na ploščah — 14.00: Vreme, spored, borza — 18.00: Nekaj za te — in za tvoje pete (Radijski orkester) — 18.40: Čas, poročila, obvestila — 19.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 19.30: Nacionalna ura: Prvo predavanje v narodnem jeziku »O jeziku in književnosti ilirski« od Vekoslava Babukića. Predava prof. dr. Tomo Maretić. Prenos iz Zagreba — 20.00: Jager gre na jago — v to zeleno drago (Veseli in pester večer, katerega je sestavil ing. Pengov, zvočno igrano napisal Joža Vombregar, sodelujejo pa radijski orkester, radijski dramski studio, kmečki trio, Svetozar Banovec, Vladimir Kapus in plošč). Med pestrnim večerom okrog 21.30: Čas, poročila, spored — Beograd: 20.00: Otroški zbor — 20.00: Krističeva opera »Koštanec« — 23.00: Plesna glasba — Zagreb: 20.30: Vokalni koncert — 22.15: Godba na pihala — Berlin: 20.10: Koncert šlezjske filharmonije — 21.00: Zabavna kompanija — Beromünster: 20.15: Iz francoskih oper — Bratislava: 20.45: Folkloristična slika: Preljuba — Brno: 20.00: Koncert: Narod in njegova pokrajina — Budimpešta: 19.15: Pester večer — 22.45: Ciganski orkester — Frankfurt: 20.15: Pester večer radijskega orkestra — Hamburg: 20.10: Majska proslava radijskega orkestra — Lipsko: 20.10: Glasba in prizori iz klasičnih operet — Luxembourg: 21.50: Pester koncert francoske glasbe — Milan-Trst: 20.50: Simfonični koncert — Monakovo: 20.10: Millöckerjeva opereta »Dijak-prosjak« — Paris Poste Parisien: 20.15: Orkestralni koncert — Praga: 19.45: Program po napovedi — Rim: 20.50: Simfonični in vokalni koncert — Strasbour: 20.30: Pester večer — Stuttgart: 20.15: Gospod Biedermeyer igra komedijo — Varšava: 21.30: Simfonični koncert — Dunaj: 20.35: Vesela glasba iz Avstrije v klasični in opereti — 22.35: Plesna glasba.

Nacionalna ura ob 19.30 za vse tri jugoslovanske postaje: Prvo predavanje v narodnem jeziku »O jeziku in književnosti ilirski« od Vekoslava Babukića. Predava profesor dr. Tomo Maretić. Prenos iz Zagreba.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA.

Začetek ob 20.

17. maja, petek: Bunbury Gostovanje v Kranju.

18. maja, sobota: V času obiskanja. Izven.

19. maja, nedelja: V času obiskanja. Izven.

OPERA.

Začetek ob 20.

17. maja, petek: Zaprt.

18. maja, sobota: Kratko življenje (Vida Breve), opera, Petruška, balet, Premiera. Red C.

19. maja, nedelja: Zemruda. Izven. Zvezane cene od 36 Din navzdol.

Drama.

V soboto 18. in v nedeljo 19. t. m. igrajo v drami Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskanja«. Drama obsega 8 postaj o Jezusovem poslanstvu z berilom oznanila, s prerokovanjem besede Gospodove o Izraelu in zmagovalnem Njegovim. Delo je spisano na podlagi evangelija in različnih zgodovinskih virov iz tistih časov. V drami sodeluje okrog 90 ljudi, scenarija je popolnoma nova, večinoma novi kostumi so zelo slikoviti. Posamezne slike so zvezane z godbo, ki jo je komponiral prof. Matija Tome. Pred vsako postajo nastopi bralec, ki čita odlomke iz evangelija in knjige prerokov. Drama se odlikuje s pretresljivimi prizori, ki slikajo Jezusovo trpljenje. Režisar: E. Gregorin. Predstavi sta izven abonmaja.

P. n. občinstvo ponovno opozarjamo na gostovanje mariborske drame, ki bo predvidoma v četrtek 23. in v petek 24. t. m. Mariborčani bodo igrali Wildeovega »Idealnega soprog« in Katajevo »Kvadratura kroga«. Prvo delo je režiral g. Vl. Skrbinek, drugo arh. ing. Bojan Stupica. Uprava Narodnega gledališča vabi občinstvo, da s polnoštevilnim obiskom predstav dokumentira svoje zanimanje za ta pomemben kulturni dogodek. Ker je gostovanje Mariborčanov odvisno od predprodaje vstopnic pri dnevnih blagajni v operi, kjer se zaključijo 20. t. m., opozarjamo vse, ki se zanimajo za to gostovanje, da si pravočasno rezervirajo vstopnice. Cene so običajne dramske.

Opera.

Premiera De Fallova opere »Kratko življenje« (Vida Breve) in Stravinskkega baleta »Petruška« bo v soboto 18. t. m. Kratka, toda izredno dramatična De Fallova opera slika življenje španjske eiganke Salude in njeno ljubezen do Paka, sina imenitnih staršev. Dejanje se godi v Albaziru (Granada). Saludo poje ga. Grohova iz Zagreba, Paka g. Marček, staro mater ga. Golobova, Carmelo ga. Španova, Sarvaorja g. Rus. Manuela g. Petrovič in pevca g. Janko. Režiser: prof. Sest. Balet »Petruška« v korografiji gosp. Golovina, nam bo pokazal v glavnih vlogah poleg g. Golovina go. Pavšič-Bravničarjevo kot bajerino, konservatorista Freliba kot Mavra, ter g. Veniera kot coprnika. Dejanje se godi na Senatskem trgu v Petrogradu v marionetnem gledališču. V baletu sodeluje celokupni baletni zbor pomnožen s konservatoristi. Muzikalno vodstvo obeh komadov je v rokah ravnatelja Poliča.

V nedeljo 19. t. m. bo prva repriza sijajno uspele opere Raula Kozalskega »Zemruda« po znižanih cenah od 36 Din navzdol. Opera obsega pet slik. V dejanju se menjava prekrasna orientalska lirika s komičnimi in deloma resnimi prizori. V delu nastopajo: Prine — Gostič, Kadi — Primožič, njegova žena — Kogejeva, Muvačak — M. Rus, Zemruda — Gjungevac, Usta Omar — Marček, Ali Baba — Jože Rus, Kalif Petrovič, nekda žena — Poličeva, njen mož — Franek. Sodeluje balet z efektnimi orientalskimi plesi. Godi se v Bagdadu v letu 634. Režiser: prof. Sest, dirigent: dr. Svava.

100 letnica znamenitega časopisa

Te dni bo slavil eden izmed največjih newyorških časopisov svojo stoletnico. To je list »New York Herald«, ki ga je ustanovil James Gordon Bennett, ki se je priselil v Zedinjene države iz Škotske. Ta mož je z ustanovitvijo tega lista pokazal vso energijo in preudarnost Skotov.

»New York Herald« je zagledal luč sveta v neki kleti. Gordon Bennett pa ni bil samo njegov oče in lastnik, ampak je bil tudi sam prvi in edini poročevalec lista, njegov raznašalec in prodajalec. Sprva je kazalo, da bo list kmalu propadel; o tem je bil tudi Gordon Bennett že skoraj prepričan. Polagoma pa se je list razvil v mogočno podjetje, čegar skovane je segal daleč preko mej Zedinjenih držav.

Še sta dvignila stari Bennett in njegov sin, ki sta stala na stališču, da mora njihov list prinašati najnovejšo vest kar najhitreje. Tako je bil »New York Herald« prvi list, ki je začel objavljati politične novice v obliki brzojav. Ker pa sta oče in sin hotela, naj postane njihov list svetoven časopis, so že zgodaj začeli izdajati v Parizu »New York Herald«-a za Evropo, seveda v angleškem jeziku.

List pa se je odlikoval tudi v drugih ozi-

rih. Tako je bil mladi Bennett tisti, ki je brzojavil svojemu dopisniku v Madridu tisto znamenito brzojavo: »Poščite Livingstone-a!« Te dve besedi sta pomenili eno najvažnejših znanstvenih ekspediciij v do-
tlej neznano osrčje Afrike. Poročevalec »Heraldov«, Henry Morton Stanley, si je pridobil s to ekspedicijo svetovno slavo, Bennett in njegov list pa tudi, ki je priobčeval prvi Stanley-jeva poročila.

»Herald« je bil vedno lahko ponosen na svoje odlične poročevalce, ki jih je imel po vsem svetu. Za časa državljanske vojne v Zedinjenih državah je imel 63 poročevalcev v svoji službi. Iz vojne s Španci zaradi otoka Kube pa je znamenito brzojavno poročilo o bitki pri Santiagu. Ta brzojavo je romala preko Jamaike in Paname v New York in je veljala 9000 dolarjev.

Tudi v New Yorku samem niso »Heraldovi« poročevalci čakali na ladje, ki so prihajale iz Evrope, na obrežju, ampak so imeli sami svoje male parnike, s katerimi so se vozili iz Evrope prihajajočim parnikom naproti, da so dobili od njih najnovejše evropske novice. Danes, v dobi brzojav, telefona in radia ti mali parniki seveda niso več potrebni.

Nova Marconijeva iznajdba

Angleški časopisi poročajo iz Rima, da je izumil senator Marconi aparat, ki proizvaja žarke, s katerimi se da v nekem določenem okolišču ustaviti vse motorje. Poskusi, ki so jih delali z Marconijevim aparatom na cesti Rim—Ostia, so se baje izvršno obnesli.

Aparati, s katerimi je mogoče motiti delovanje motorjev, niso ravno »najnovejša iznajdba«.

Angleški inženjer prof. Mathews je že pred več leti izumil tako zvane »smrtne žarke«, ki niso motili le delovanja motorjev, ampak so bili baje nevarni tudi za ljudi in za živali. Tudi nemška vojna tehnika pozna sredstva, da razne ceste lahko »zapreče« tako, da nobeno motorno vozilo ne more več naprej. Slične aparate poznajo tudi v Franciji in v Ameriki. Sedaj bodo vojaški tehniki izrekli svojo sodbo o Marconijevem aparatu, ker bodo lahko svoje aparate primerjali z novim.

Preveč ni dobro

V Los Angelesu so priredili veliko tekmo, kdo bo pojedel največ banan in si tako pridobil častni naslov »kralja banan«. Tekmovalo je 50 oseb. Po »uradnem« poročilu o poteku in izidu te požeruške tekme je po 60 zavrtih bananah tekmovalo le še 14 oseb, po 80 bananah pa le še trije. Zmagal je neki Jack Wirbler, ki je pojedel 103 banane, a svojega kraljevskega naslova ni bil dolgo vesel, ker je že 2 uri po tekmi v bolnišnici umrl.

Dobro je povedal

Švedski kralj Gustav II. se je navadno vozil z veliko brzino in njegovi konji se mu niso nič smilili. Nihče pa se ni upal kralja opozoriti na to, kako živali zaradi prenapetosti vožnje trpe.

Na dvoru pa je bil v službi tudi general Gyllengranat, katerega je kralj zelo čislal, čeprav si je včasih dovolil kakšno ostro opazko. Ta general je nekoč nekam daleč odpotoval, po svojem povratku pa se je javil pri kralju.

»No, sedaj pa povejte kaj veselega s svojega potovanja«, mu je rekel kralj.

»Ne vem nič posebnega. Potovanje je bilo prav neprijetno in bi me bilo skoro veljalo življenje!«

»A tako hudo je bilo?«

»Bilo je hudo.« je odgovoril general, pa tudi lepo. Ko so se mi bili enkrat na cesti konji splašili in so dirjali kot besni naprej, so se začeli skozi ob cesti zbirati ljudje, ki so se spoštljivo odkrivali in klicali: »Živel kralj!«

Kralj se zaradi tega »dogodka« ni nič razjezil, vozil pa se ni nikdar več tako naglo kakor je imel prej navado.

Mesto z najdaljšim imenom

Nad pristaniškim mestom Bahla v Braziliji razsajajo že nad teden dni hude nevihte. Voda je sprožila v doline že mnogo zemeljskih plazov, ki so zasuli nad 30 oseb. To mesto, Bahia, pa ima najdaljše ime; imenuje se namreč »Sao Salvador da Bahia de Todos os Santos« — svetli odrešenik na najsvetejši obali. Nekdaj je bilo to mesto glavno tržišče za sužnje v Braziliji.

Revščina na Japonskem

Največ siromaštva se skriva v glavnem mestu Japonske, v Tokiu, in zlasti v predmestjih tega vele mesta, kjer ozke in smrdljive ulice že od daleč kažejo, da v bornih, skromnih barakah ne prebivajo premožni ljudje. Stene teh barak so večinoma vse razpokane, da lahko gledaš v notranjost, na oknih pa visijo posušene ribe. Trgovin je v siromašnem delu mesta malo, le tu pa tam je odprta kakšna umazana pivnica. Tu žive cele rodine za 1 jen na dan. Vsi spe stisnjeni v enem samem prostoru; dobro je že, če imajo na tleh kakšno staro preprogo. Za tako stanovanje plačujejo ljudje pa 5 do 6 jenov mesečno. Za zajtrk porabijo nekaj riža, popoldne jedo navadno fižol, kuhan na »dolgi juhi« (obilno vode), za približek pa si privoščijo kakšno suho ribo. Večerjajo navadno riž. Zaslužijo pa cele rodine komaj po 30 jenov mesečno.

Po statistiki japonskega ministrstva za socialno politiko živi v Tokiu 18.000 rodin — 66.000 oseb —, ki ne zaslužijo mesečno več kakor po 35 je-



Protižidovske demonstracije v Bukarešti. Po povratku bivšega romunskega predsednika vlade Vaide Voevoda v Bukarešto, so bile v romunski prestolnici velike demonstracije proti židom in Madžarom.

nov. Pri borzah dela v Tokiu se javlja vsak dan po 3000 oseb za delo, zaposlitev pa jih dobi komaj 25 odstotkov. Večina živi torej od slučajnih zaslužkov. Zavetišče za brezposelne je v Tokiu precej; tam dobe za 16 senov na dan prenočišče, zajtrk, kosilo in večerjo. Vendar pa je zavetišče za vse brezposelne premalo.

Število hiš in prebivalstva v Avstriji

Avstrijski državni urad za statistiko je prišel te dni po radiu priobčevati rezultate zadnjega, meseca marca lanskega leta izvršenega ljudskega štetja.

Leta 1923. je štela Avstrija 6 in pol milijona prebivalcev, pri zadnjem štetju pa so našli 6 in tri četrt milijona ljudi. Od leta 1923. do leta 1933. se je torej prebivalstvo Avstrije pomnožilo za 3 in pol odstotka. Leta 1869. pa je živelo na današnjem avstrijskem ozemlju 4 in pol milijona ljudi; prebivalstvo se je torej v 55 letih pomnožilo skoro za 50 odstotkov. Najbolj se je pomnožilo prebivalstvo Dunaja, ki je naraslo v tej dobi za 200 odstotkov.

Znatno se je dvignilo tudi število hiš in stanovanj. Leta 1869. je bilo na sedanjem avstrijskem ozemlju komaj pol milijona hiš, danes jih je pa 800.000. Stanovanj je imela Avstrija pred 55 leti 861.000, danes jih pa ima 1.786.000. V enem stanovanju je prebivalo pred 55 leti povprečno po 5,8 oseb, lani pa le 3,8. To je znak višje stanovanjske kulture, na drugi strani pa posledica padanja števila rojstev.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Dosedanja vsebina: Nekdanji major Letz, ki ga teži vest zaradi mnogih vojnih grdobij, pobegne po prevratu iz Prage na Dunaj, bivši kadet, pravnik Bernard Astenburg pa odide po poslovnih opravkih na Slovaško, kjer v spominu iznova doživlja svoj zločin: Med vojno je dal tu brez sodbe postreliti nedolžno družino. Ves potek tega strašnega dejanja stopa v strahotni goloti pred nas.

»Doselej si govoril s prepričanjem, zdaj pa veš, da si lagal,« je rekel Letz. »Oddalji se, in sicer, ko je bilo najhujše. Tvoja skupina je imela nalogo, braniti koto vzhodno od Volosjanke, ker so se Rusi tam povsem pripravljali na nov napad. Molči, jaz sam vem vendar dajal to povelje. Ti pa si za svojo privatno zabavo zapustil oddelek sredi največje nevarnosti in še osem vojakov si odpeljal s seboj! Tisto peščico ostalih si izročil Bogu v skrb.«

»Desetnik Wurmbbrand je prevzel zame komando,« je lahkomišelnost odgovoril Astenburg.

»Desetnik! Lej, lej! Torej desetniku pustiš, da skrbi za tvoj oddelek, sam pa greš igrati rablja. Zakaj nisi tega prevrgel? Če za nič drugega — za to moraš pred vojno sodišče.«

»Vse to ni trajalo niti četrte ure,« je ugovarjal Bernard.

»Ampak tebi bo trajalo morda pet let. V trdnjavi,« je odsekal Letz. »Oditi sredi ognja in zapustiti pedeset ljudi, da sami zase skrbijo. To naj bo potem še častnik!«

Poskočil je ter stopil tik pred Astenburga: »Tega ti ne bi izpregledali niti, če bi bil tvoj oče knez. Sicer pa — kaj je on?«

27

»Dvorni svetnik pri praškem namestništvu.«

»Torej samo dvorni svetnik,« se je zasmel Letz. Vendar se je njegov ton umiril. »Sedaj pojdeš po svojih poslih in boš čakal na povelje.«

Astenburg je udaril s petami skupaj in salutiral.

»Napiši o tem domov,« je zaključil Letz, ko je bil Bernard že med vrati.

2.

Bernard se je opotekal od Letza s težko glavo. V prazni polkovni pisarni si je izposodil pero in papir ter začel pisati pismo domov.

Seveda materi, ki je bila njegova zaupnica v rodbini. Bil je med njima tudi tako nežen odnos, da sta se med seboj klicala s krstnim imenom. Imenovala se je Margerita; zato ji je pravil Rita. Sedaj, v svoji zmedi, je začel zanjo sestavljati pismo.

Vedel je, da to ne bo lahko, toda v njegovo presenečenje se je pero uprlo njegovi želji takoj spočetka. Nekaj časa je premišljal, potem ga je vrgel proč. Bernardu je bilo jasno, da ne sme materi izdati ničesar, kar bi vrglo nanj slabo luč.

— Ali imam sploh pravico, da bi jo mučil s tem razkritjem? je pomislil slednjič. Še pred vojno je začela Rita zapadati v melanholijo, ker je bila zelo nemirna in strašno občutljiva za vse dogodke. Ni se mogel odločiti za to, da bi jo še bolj vznemiril. Bilo je prav verjetno, da si Rita, čeprav ve, da se v vojni preliva kri in da se razuzdano mori, misli, da se ravno njen sin tega ne udeleži. Kako bi sprejela poročilo, da njen sin ni pobijal samo teh, ki so se mu postavili nasproti z orožjem v roki, temveč celo neoborožene ljudi, starše in ženske?

Reža na kraju njegove rane se je še za nekaj razširila in pokazalo se je na njej prvo zrnce sneti.

Potem se je naravno začel baviti z očetom. V tem trenutku je bil prepričan, da bo oče njegovo dejanje razumel. Toda težkoče so se pojavile takoj ko je

poskusil naslikati svoj čin. Ko je svoje občutke prevedel v besede, so bili podobni nespretni karikaturi tega, kar je zamišljal. Deset minut je grizel pero in potem ga je nejevoljno vrgel proč. Spoznavši, da ne more pisati očetu, niti nikomur na svetu in da bi bil najbolj zadovoljen, če bi mogel svoje dejanje skriti v najtajnejše zemeljske globine, je zložil papir in odšel.

3.

Vojno zaledje je bilo nekaj, kar je bilo podobno periferiji velikega mesta. Pokrajina je bila kakor mršavo telo, ki se je komaj izlivalo iz grde boleznij, po kateri so ji ostale kraste. Tudi tisti njeni deli, ki so ostali nedotaknjeni, so bili taki, kakor da so oskrunjeni z nečim strašno sumljivim in gnusnim. Bernard je hitro korakal skozi vas in ni gledal na to bedo. Na koncu vasi je bila hiša, nekoliko manj grda kot druge; izpremenili so jo v zavetišče za častnike. Bila je brez dimnika in častniki so rajši sedeli zunaj, ker niso mogli prenašati ostrega dima in živinskega gnoja. Ko je Bernard korakal mimo njih, so zrla lokavo za njim. Potem je eden izmed njih, Warmbold, vstal in šel za Bernardom. Na kraju brezovega gozda se mu je pridružil. Breze, breze! V tej pokrajini menda ni bilo nič drugega nego glina, blato, breze in majhne debele ženske, ki so se iz prirojene pohotnosti rade vdajale vojakom. Warmbold je začel z Bernardom govoriti o tem in onem. Astenburg je moral napeti vse sile, da ne bi izdal nemožatega nemira, ki je divjal v njem. Toda Warmboldu je bilo gorenje o vsakdanjih stvareh samo pretveza. Ko sta bila že daleč od ljudi, se je ustavil in rekel: »Astenburg, odkritosrčno, res ne razumem tvojega ravnanja.«

Naročajte in čitajte

„Glas naroda“!